

STRATEGIA ROZWOJU

Gminy Świnice Warckie

na lata 2026-2036

Spis treści

Wstęp	4
1. Wprowadzenie	5
1.1 Uwarunkowania prawne.....	5
1.2 Metodyka opracowania strategii	7
1.3 Komplementarność	8
1.4 Charakterystyka Gminy Świnice Warckie.....	16
1.5 Wnioski z diagnozy gminy.....	17
1.6 Analiza SWOT	21
2. Część strategiczna	23
2.1 Wizja i misja rozwoju gminy w perspektywie 2036 roku	23
2.2 Cele strategiczne rozwoju gminy i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia	24
2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	33
2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Świnice Warckie	49
2.5 Obszary Strategicznej Interwencji	58
2.6 Oczekiwane rezultaty planowanych działań	61
3. System wdrażania strategii	66
3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	66
3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	69
3.3 Finansowanie strategii	70

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026-2036 została opracowana z myślą o wyznaczeniu długofalowych kierunków rozwoju, które umożliwią skuteczne i zrównoważone zarządzanie potencjałem gminy. Dokument ten określa wizję, misję oraz kluczowe cele strategiczne, skupiające się na czterech fundamentalnych obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz środowiskowo-klimatycznym. Strategia pełni rolę narzędzia wspierającego planowanie i realizację działań rozwojowych, sprzyjających spójnemu i efektywnemu gospodarowaniu zasobami gminy.

Dokument składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza z nich przedstawia ramy prawne oraz odniesienia do najważniejszych dokumentów strategicznych na szczeblu regionalnym i krajowym, ze szczególnym uwzględnieniem *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030*. Zapewnienie zgodności z dokumentami wyższego rzędu stanowi fundament skuteczności realizacji przyjętych celów. W tej części zawarto również wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizę SWOT, która identyfikuje mocne i słabe strony gminy, a także wskazuje na szanse i zagrożenia wynikające z otoczenia zewnętrznego. Druga część strategii ma charakter planistyczny – zawiera misję i wizję rozwoju, cele strategiczne, kierunki działań oraz model funkcjonalno-przestrzenny, który w sposób graficzny i opisowy przedstawia zamierzenia rozwojowe w kontekście przestrzennym. Uzupełniają go rekomendacje dotyczące polityki przestrzennej, wspierające harmonijny rozwój terytorialny. Trzecia część dokumentu koncentruje się na mechanizmach wdrażania, monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji strategii. Wskazuje także możliwe źródła finansowania planowanych przedsięwzięć.

Strategia została przygotowana w modelu partycypacyjno-eksperckim – w jej opracowanie zaangażowani byli przedstawiciele Urzędu Gminy Świnice Warckie, mieszkańcy oraz zewnętrzni eksperci. Dzięki temu dokument odpowiada na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności i stanowi solidny fundament dla zrównoważonego rozwoju gminy w nadchodzącej dekadzie. Jako nadrzędny dokument planistyczny, wyznacza kierunki polityki rozwojowej oraz wspiera podejmowanie decyzji, których celem jest podniesienie jakości życia mieszkańców.

1. Wprowadzenie

1.1 Uwarunkowania prawne

Podstawę do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026-2036* stanowi Uchwała nr XI/75/2025 Rady Gminy Świnice Warckie z dnia 24 kwietnia 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Strategii Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026-2036* oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Kształt i strukturę niniejszego dokumentu definiuje przede wszystkim Ustawa z dnia marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.). Według zapisów wskazanej ustawy, strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz zawiera:

- *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;*
- *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;*
- *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;*
- *model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:*
 - *strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,*
 - *system powiązań przyrodniczych,*
 - *główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,*
 - *główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;*
- *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie:*
 - *zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,*
 - *zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,*
 - *kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,*
 - *zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.),*
 - *zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,*
 - *kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,*

- *zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,*
- *zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,*
- *zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,*
- *zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;*
- *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581 z późn. zm.) wraz z zakresem planowanych działań;*
- *obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;*
- *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;*
- *ramy finansowe i źródła finansowania¹.*

Ze względu na konieczność zapewnienia społecznego charakteru strategii rozwoju, przepisy prawa przewidują obowiązek przeprowadzenia konsultacji społecznych. Proces ten obejmuje mieszkańców gminy, sąsiednie gminy oraz ich związki, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, a także Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Poznaniu. Projekt strategii zostaje również przekazany do konsultacji Zarządowi Województwa Łódzkiego, który wydaje opinię dotyczącą zgodności dokumentu z rekomendacjami i ustaleniami w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionalnym. Wymóg przeprowadzenia tych konsultacji wynika z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.).

Ponadto zgodnie z art. 46 ust. 1 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.), przy opracowaniu strategii rozwoju wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Strategia ta uwzględnia wszystkie wymagane prawem elementy, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dodatkowo została opracowana w oparciu o dobre praktyki oraz wytyczne zawarte w *Poradniku Praktycznym. Strategia Rozwoju Gminy*, przygotowanym na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

¹ Art. 10e pkt 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.).

1.2 Metodyka opracowania strategii

W trakcie opracowywania *Strategii Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026–2036* zastosowano różnorodne metody badawcze i narzędzia analityczne, odpowiednio dobrane do specyfiki oraz założeń dokumentu. Poniżej zaprezentowano kolejne etapy prac nad strategią.

Analiza desk research

Analiza typu desk research, czyli analiza danych wtórnych, polegała na zebraniu i ocenie dostępnych informacji statystycznych oraz jakościowych. Dane te pochodziły m.in. z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Łęczycy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich, a także z dokumentów o charakterze strategicznym i diagnostycznym odnoszących się do Gminy Świnice Warckie. Zgromadzone informacje zostały poddane selekcji pod kątem ich przydatności do opracowania diagnozy – stanowiły one podstawę do sformułowania wniosków dotyczących analizowanego obszaru.

Badania ankietowe

Z uwagi na społeczny charakter strategii, istotnym elementem procesu jej opracowania była partycypacja mieszkańców. W celu uwzględnienia ich głosu przeprowadzono badania ankietowe z wykorzystaniem dwóch metod: CAWI (Computer Assisted Web Interview – ankieta online) oraz PAPI (Paper and Pencil Interview – tradycyjna ankieta papierowa, dystrybuowana w zależności od potrzeb). Badanie zrealizowano w kwietniu, maju i czerwcu 2025 r., a udział w nim wzięło 52 mieszkańców Gminy Świnice Warckie. Ankieta obejmowała zagadnienia związane z funkcjonowaniem gminy, takie jak ochrona środowiska, usługi społeczne, edukacja, a także mocne i słabe strony gminy z perspektywy jej mieszkańców. Choć badanie nie miało charakteru reprezentatywnego – ze względu na brak losowego doboru respondentów – zgromadzone dane dostarczyły cennych informacji na temat dominujących opinii, społecznych oczekiwań i preferowanych kierunków rozwoju.

Badania jakościowe

Badania przyjęły formę warsztatów moderowanych przez ekspertów DELTA PARTNER Sp. z o.o., które zostały przeprowadzone wśród przedstawicieli Urzędu Gminy w Świnicach Warckich, Rady Gminy, podmiotów samorządowych i mieszkańców gminy. Warsztaty odbyły się w lipcu 2025 r. Uzyskane informacje pozwoliły na rozbudowę części diagnostycznej i stanowiły istotny wkład w tworzenie strategii.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem strategicznym umożliwiającym ocenę wewnętrznych zasobów i ograniczeń gminy (mocnych i słabych stron) oraz identyfikację zewnętrznych czynników sprzyjających lub utrudniających jej rozwój (szans i zagrożeń). Wyniki tej analizy stanowiły podstawę do określenia celów strategicznych oraz kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie.

Opracowanie misji i wizji

Misja nakreśla ogólny kierunek działań władz gminy, cel nadrzędny i jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Wizja stanowi natomiast opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej.

Sformułowanie celów i kierunków działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zostały określone w oparciu o kompleksową diagnozę sytuacji Gminy Świnice Warckie, obejmującą zarówno badania ilościowe i jakościowe, jak i analizę SWOT. Stanowią one odpowiedź na zidentyfikowane problemy i deficyty rozwojowe, a jednocześnie umożliwiają wykorzystanie atutów i przewag konkurencyjnych gminy. Sformułowane cele są ściśle powiązane z wcześniej opracowaną misją i wizją rozwoju Gminy Świnice Warckie.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to ilustracja i graficzne przedstawienie założeń zawartych w dokumencie. Przedstawia główne elementy strategii i planowane zmiany, a jego opracowanie w formie graficznej sprawia, że jest bardziej przystępny w odbiorze.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa strategii koncentruje się na mechanizmach zapewniających skuteczną realizację jej założeń, takich jak monitoring, ewaluacja oraz aktualizacja dokumentu. Narzędzia te pozwalają na bieżące śledzenie postępów i dostosowywanie działań do zmieniających się warunków. W rozdziale tym określono również podmioty odpowiedzialne za wdrażanie strategii, ich zadania oraz zasady współpracy. Dodatkowo zawarto wytyczne dotyczące opracowywania dokumentów wykonawczych oraz informacje o możliwych źródłach finansowania planowanych działań.

Przeprowadzenie procedury środowiskowej

Stanowi ostatni etap prac nad strategią. Zapisy strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi, którzy oceniają czy zaproponowane w dokumencie przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w wystarczającym stopniu i czy konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

1.3 Komplementarność

Strategia Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026–2036 została opracowana z uwzględnieniem zgodności z kluczowymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Spójność celów oraz kierunków działań sprawia, że strategia stanowi uzupełnienie istniejących polityk rozwojowych, wspierając ich skuteczną realizację i podnosząc efektywność prowadzonych działań. Dokument odnosi się do założeń zawartych m.in. w następujących strategiach i planach:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030,
- Audyt krajobrazowy województwa łódzkiego,
- Regionalny plan transportowy Województwa Łódzkiego dla realizacji warunku podstawowego Celu Polityki 3 (w zakresie transportu) w perspektywie finansowej 2021-2027,

- Kierunki i zadania rozwojowe dla Powiatu Łęczyckiego na lata 2016-2026,
- Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „PRYM” na lata 2023- 2027,
- Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Świnice Warckie – które obowiązuje do 30 czerwca 2026 r., później zostanie zastąpione Planem Ogólnym.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 została przyjęta Uchwałą Nr XXXI/414/21 z dnia 6 maja 2021 r. przez Sejmik Województwa Łódzkiego, a jej aktualizację przyjęto w Uchwałą Nr XVIII/218/2025 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 września 2025 r. (Dz. Urz. Woj. Łódz. z 2025 r. poz. 9379). Jest najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie regionalnym, wyznaczającym kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego województwa w perspektywie do 2030 roku.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 stanowi punkt odniesienia dla lokalnych polityk rozwojowych, w tym strategii opracowywanych przez miasta i gminy z obszaru województwa łódzkiego. Strategia uwzględnia zarówno wyzwania rozwojowe o charakterze ogólnowojewódzkim, jak i specyficzne potrzeby poszczególnych części regionu. Istotnym elementem strategii jest identyfikacja obszarów strategicznej interwencji (OSI), modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, a także zdefiniowanie celów strategicznych, których realizacja ma przyczynić się do rozwoju regionu.

Wizja województwa łódzkiego zawarta przytoczonej strategii brzmi: *Harmonijnie rozwijające się województwo w centrum polski, przyjazne rodzinom, mieszkańcom miast i obszarów wiejskich. Region, w którym nowoczesna gospodarka idzie w parze z ochroną walorów kulturowych i przyrodniczych.* Aby zrealizować tę wizję w dokumencie wskazano cele strategiczne, do których przypisano cele operacyjne i kierunki działań. Poniższa tabela przedstawia logikę interwencji strategicznej na poziomie wojewódzkim.

Tabela 1 Cele strategiczne i operacyjne zawarte w strategii wojewódzkiej

Cele strategiczne	Cele operacyjne
1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego
	1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego
	1.3. Wsparcie rozwoju MŚP
	1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans	2.1. Rozwój kapitału społecznego
	2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców
	2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego

Cele strategiczne	Cele operacyjne
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń	3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska
	3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu
	3.3. Zwiększenie dostępności transportowej
	3.4. Nowoczesna energetyka w województwie
	3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami
	3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych
Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region	

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Założenia *Strategii Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026–2036* wykazują spójność ze strategią rozwoju województwa, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Komplementarność strategii gminy ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026–2036
1. Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka	2. Wzmocnienie lokalnej gospodarki i aktywizacja przedsiębiorczości
2. Obywatelskie społeczeństwo równych szans	1. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako kluczowego potencjału rozwojowego gminy Świnice Warckie
3. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń	3. Kształtowanie wygodnej, funkcjonalnej przestrzeni i rozwijanie infrastruktury
	4. Podnoszenie jakości środowiska i adaptacja gminy do zmian klimatu
Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo	Wszystkie cele

Źródło: opracowanie własne.

W *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030* zamieszczono model struktury funkcjonalno-przestrzennej, w którym wyróżniono:

1. Strukturę sieci miast wraz z ich hierarchią funkcjonalną.
2. Obszary wiejskie:
 - obszar koncentracji funkcji żywicielskiej;
 - o obszar transformacji górniczo-energetycznej;
 - o pozostałe obszary wiejskie.
3. System korytarzy i elementy sieci transportowej:
 - autostrady i drogi ekspresowe;
 - o drogi krajowe i wojewódzkie;
 - o lotniska cywilne i wojskowe;
 - o linie kolejowe wraz ze stacjami i przystankami;

- o krajowe korytarze tras rowerowych.
4. System powiązań przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego:
- regionalny system obszarów chronionych wraz z kierunkami powiązań przyrodniczych;
 - o zielony pierścień aglomeracji łódzkiej;
 - o krajobrazy priorytetowe;
 - o wody powierzchniowe wraz z obszarami zagrożenia powodziowego;
 - o złoża surowców mineralnych istotne dla gospodarki surowcowej kraju i regionu;
 - o pomniki historii;
 - o ośrodki recepcji turystycznej o randze ponadregionalnej.

Gmina Świnice Warckie została zaliczona do:

- obszarów wiejskich – obszar koncentracji funkcji żywicielskiej, dla którego jako kluczowe wskazano utrzymanie rolniczego charakteru użytkowania ziemi zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem, przywracanie wartości użytkowej gruntem zdewastowanym i zdegradowanym, kontynuowanie działań zwiększających jakość żywności, w tym promowanie i rozwijanie rolnictwa ekologicznego oraz zwiększanie retencjonowania wód,
- systemu powiązań przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego – wody powierzchniowe wraz z obszarami zagrożenia powodziowego, dla którego jako kluczowe wskazano m.in. rozwój infrastruktury przeciwważeniowej, w tym systemu łączności i monitoringu wczesnego ostrzegania i inwestycji przeciwpowodziowych, wprowadzanie elementów małej retencji i mikroretencji.

Spójność z dokumentami z zakresu prawa wodnego

Niniejsza strategia stosuje się do Ustawy z dnia 20 lipca 2017 – Prawo wodne, a dokładnie zapisów art. 315 i art. 326 dotyczących procesów gospodarowania wodami, które wskazują na konieczność uwzględnienia ich w strategii rozwoju gminy. Niniejsza strategia wykazuje zatem spójność z zapisami dokumentów krajowych takich jak:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry;
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry;
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan gospodarowania wodami stanowi najważniejszy dokument z zakresu gospodarowania zasobami wodnymi. Gmina Świnice Warckie leży w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Warty. W poniższym zestawieniu zostały ujęte informacje wynikające z II aktualizacji planu gospodarowania

wodami na obszarze dorzecza Odry², przedstawiające wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na terenie gminy. Zapisy planu dostępne są na stronach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Świnice Warckie

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
RW6000101832929	Pisia	Potok lub strumień nizinny piaszczysty/ naturalna część wód	zły	umiarkowany stan ekologiczny
RW600016183299	Ner od Kanału Zbylczyskiego do ujścia	Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk/ naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000161832899	Gnida od Kan. Łęka-Dobrogosty do ujścia	Rzeka w dolinie o dużym udziale torfowisk/ naturalna część wód	zły	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW600011183275	Ner od Dopływu spod Łęzek do Kanału Zbylczyskiego	Rzeka nizinna/ silnie zmieniona część wód	zły	słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Gmina położona jest w obrębie jednej części wód podziemnych (JCWPd), która cechuje się dobrym stanem ogólnym.

Tabela 4 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Świnice Warckie

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW600072	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

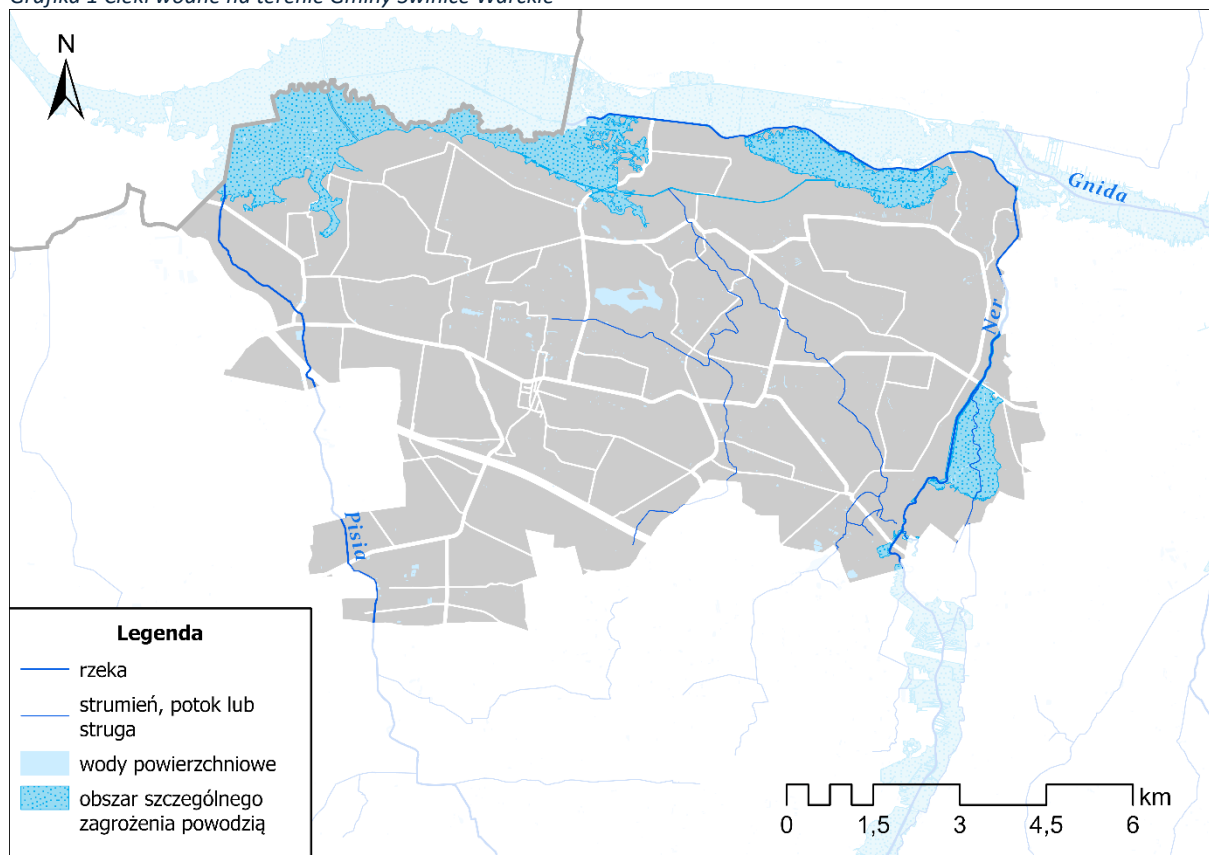
Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Na terenie Gminy Świnice Warckie występują urządzenia melioracji wodnej – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych.

² Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r. poz. 335).

Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych³.

Grafika 1 Cieki wodne na terenie Gminy Świnice Warckie

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej wskazano działania podstawowe zidentyfikowane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, które zostały przypisane do JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Świnice Warckie.

Tabela 5 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW znajdujących się na terenie Gminy Świnice Warckie

Kod JCWP	Działania podstawowe i uzupełniające
RW6000101832929	Działania podstawowe: - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność, - Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMS, Działania uzupełniające: - Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami, - Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych,
RW600016183299	Działania podstawowe:

³ Zgodnie z zapisami art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

	- Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych, - Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń, Działania uzupełniające: - Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP, - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP,
RW6000161832899	Działania podstawowe: - Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin, Działania uzupełniające: - Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP, - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych, - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP,
RW600011183275	Działania podstawowe: - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność, - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Działania uzupełniające: - Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami,
Kod JCWPd	Działania podstawowe i uzupełniające
GW600072	Działania podstawowe: - Ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP), Działania uzupełniające: - Wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP.

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Wśród istotnych dokumentów z zakresu gospodarki wodnej wymienić należy Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. Zapisy ustawy Prawo wodne podają za cel nadrzędny ograniczenie negatywnych skutków powodzi. Jest on związany z zarządzaniem ryzykiem powodziowym w celu ochrony życia i zdrowia ludzi, ale również dla ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego czy prowadzonej działalności gospodarczej. We wspomnianym planie zawarto trzy cele główne takie jak:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
- Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Jak wynika z map zagrożenia powodziowego⁴ i map ryzyka powodziowego⁵ Gmina Świnice Warckie jest zagrożona wystąpieniem powodzi ze strony rzeki Ner.

⁴ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZIP (dostęp: 26.03.2025 r.).

⁵ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP (dostęp: 26.03.2025 r.).

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest dokumentem planistycznym skupiającym się na zjawisku suszy. Wśród najważniejszych celów planu należy wymienić: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy, edukację i zarządzanie ryzykiem suszy, formalizację i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Według poszczególnych typów klas zagrożenia suszą, sytuacja dla Gminy Świnice Warckie przedstawia się następująco⁶:

- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa I (słabo zagrożone);
- zagrożenie suszą hydrologiczną – klasa II (umiarkowanie zagrożone);
- zagrożenie suszą rolniczą – klasa IV (ekstremalnie zagrożone);
- zagrożenie suszą atmosferyczną – klasa IV (ekstremalnie zagrożone).

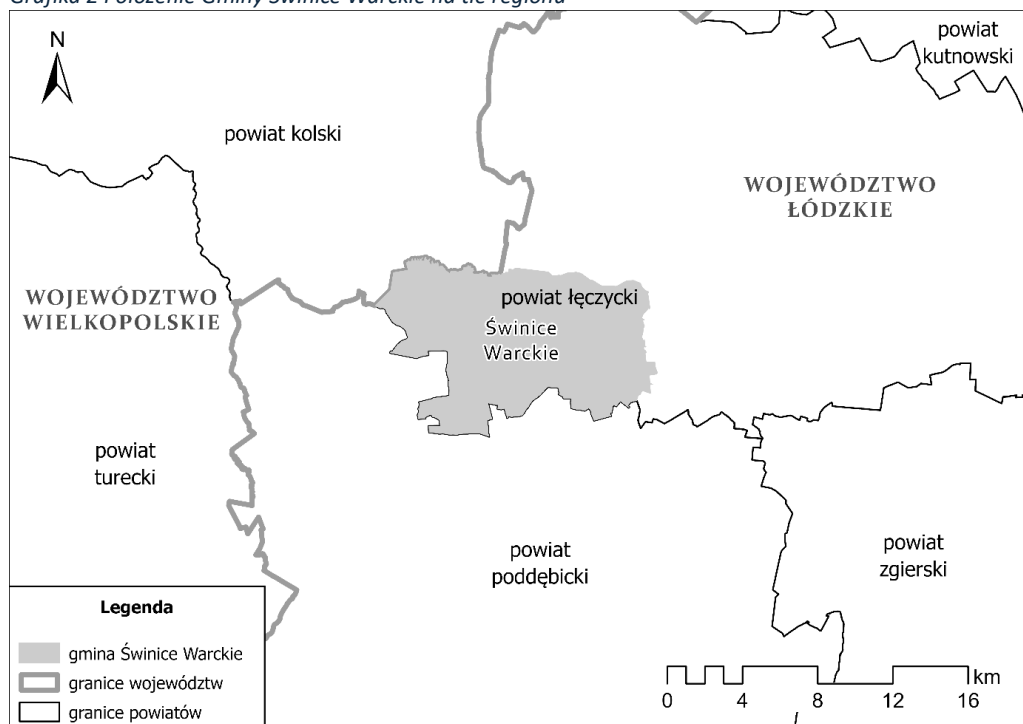
Według łącznego zagrożenia suszą Gmina Świnice Warckie jest silnie zagrożona wystąpieniem suszy. Uwzględniając postępujące zmiany klimatyczne, można przewidywać wzrost częstotliwości tego zjawiska w przyszłości. W związku z tym na terenie gminy rekomenduje się realizację inwestycji w niebiesko-zieloną infrastrukturę, w tym systemy retencji wodnej.

⁶ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMRP (dostęp: 26.03.2025 r.).

1.4 Charakterystyka Gminy Świnice Warckie

Gmina Świnice Warckie jest gminą wiejską, położoną w województwie łódzkim, w powiecie łęczyckim. Gmina podzielona jest na 22 sołectwa: Bielawy, Chorzepin, Chwalborzyce, Głogowiec, Grodzisko, Gusin, Kaznów, Kosew, Kozanki Podleśne, Kraski, Piaski, Rogów, Stemplew, Świnice Warckie, Świnice Warckie-Kolonia, Parski, Drozdów, Podłęże, Władysławów, Wola Świniecka, Zbylczyce, Tolów. Sieć osadniczą tworzy łącznie 30 miejscowości. Gmina graniczy z pięcioma gminami: od północy z Gminą Dąbie i Gminą Grabów, od wschodu z Gminą Łęczyca, od południa z Gminą Wartkowice, a od zachodu z Gminą Uniejów. Powierzchnia gminy obejmuje obszar 93 km², a liczba ludności wynosi 3,6 tys. osób.

Grafika 2 Położenie Gminy Świnice Warckie na tle regionu

Źródło: opracowanie własne.

Gmina położona jest w odległości około 70 km od Łodzi, stolicy województwa. Przez gminę przebiega autostrada A2 relacji Świecko – Kukuryki, będąca elementem międzynarodowej drogi E30. Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest w obrębie makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej, w mezoregionie Kotliny Kolskiej. Lesistość gminy jest niska, wynosząc około 8,0% - w krajobrazie gminy dominują tereny rolnicze i łąki. Na terenie gminy znajduje się obszar chronionego krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej oraz dwa obszary Natura 2000: Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 oraz Pradolina Bzury-Neru PLH100006. Z uwagi na swoje położenie gmina ma potencjał do rozwoju turystyki.

W lokalnej gospodarce największy udział stanowią jednoosobowe działalności gospodarcze i mikroprzedsiębiorstwa. Duża część mieszkańców pracuje poza gminą, głównie w Mieście Łęczycy, Gminie Wartkowice, czy Gminie Uniejów.

1.5 Wnioski z diagnozy gminy

Sfera społeczna

W latach 2014–2023 liczba mieszkańców Gminy Świnice Warckie zmniejszyła się o 9,5%, osiągając poziom 3,6 tys. osób. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że od 2020 r. GUS dokonał korekty liczby mieszkańców w odniesieniu do wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 r. Od tego czasu liczba mieszkańców gminy maleje w stosunkowo niskim tempie – w latach 2020-2023 odnotowano spadek populacji na poziomie 1,7%. Prognozy Głównego Urzędu Statystycznego na 2036 r. są niekorzystne i przewidują dalszy spadek liczby ludności o kolejne 15,2% względem 2023 r. Struktura demograficzna gminy wypada podobnie w porównaniu z powiatem łęczyckim i województwem łódzkim – we wszystkich trzech jednostkach odnotowano postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności.

Na niekorzystną sytuację demograficzną, zarówno w gminie jak i całym regionie, wpływa utrzymujący się ujemny przyrost naturalny, jak i niskie saldo migracji. Niski przyrost naturalny nie jest jednak zjawiskiem specyficznym wyłącznie dla tej gminy – podobne tendencje obserwuje się również w skali powiatu oraz całego województwa, co wskazuje na charakter ogólnokrajowy tego problemu. Z kolei ujemne saldo migracji może świadczyć o niewystarczającej atrakcyjności gminy i/lub całego regionu jako miejsca do życia. W ostatnich latach najwięcej mieszkańców wyprowadziło się do Gminy Wartkowice. Należy jednak zaznaczyć, że na tle powiatu łęczyckiego i województwa łódzkiego sytuacja w Gminie Świnice Warckie jest stosunkowo korzystna, biorąc pod uwagę fakt, że gmina w latach: 2020, 2021 i 2023 odnotowała dodatnie wartości wskaźnika, podczas gdy w pozostałych porównywanych jednostkach w całym analizowanym okresie wartości te były ujemne.

Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich, w latach 2019-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała o 21,5%. W przeliczeniu na liczbę mieszkańców, liczba beneficjentów pomocy społecznej była mniejsza na tle powiatu i województwa. Główne przyczyny przyznania pomocy to bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W kontekście zachodzących zmian demograficznych konieczne będzie dalsze rozwijanie usług opiekuńczych i innych form wsparcia dla seniorów. Z diagnozy wynika również, że oferta skierowana do osób z niepełnosprawnościami, szczególnie tych wymagających całodobowej opieki, pozostaje niewystarczająca. Na terenie gminy działa jeden żłobek prywatny.

W zakresie edukacji na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkolno-Przedszkolny, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Świnicach Warckich i jej filia w Piaskach, a także przedszkole gminne. Na terenie gminy nie funkcjonuje żadna szkoła ponadpodstawowa – najczęściej młodzieży dojeżdża do szkół ponadpodstawowych w Mieście Łęczycy. Biorąc pod uwagę opinie mieszkańców i wyniki egzaminów ósmoklasisty, konieczne jest wzmocnienie przygotowania uczniów do tych egzaminów.

Głównymi instytucjami kultury funkcjonującymi w gminie są: Gminny Ośrodek Kultury w Świnicach Warckich oraz Gminna Biblioteka Publiczna im. Św. Faustyny Kowalskiej w Świnicach Warckich wraz z filią w Piaskach. Przy GOK funkcjonuje także Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz 5 zespołów ludowych i wokalnych. Ponadto w gminie działa kilka kół gospodyń wiejskich. W ostatnich latach zauważa się zwiększone zainteresowanie różnymi formami uczestnictwa w kulturze, jednocześnie mieszkańcy wskazują na deficyty w ofercie – istnieje zatem potrzeba rozwoju oferty uwzględniającej różne grupy wiekowe mieszkańców. W gminie funkcjonuje także Dwór Parski, będący prywatną inicjatywą promującą lokalną historię i kulturę.

W ostatnich latach odnotowano zmniejszenie zasobów mieszkaniowych, przy czym zjawisku temu towarzyszy spadek liczby ludności w gminie. Liczba mieszkań w stosunku do liczby ludności pozostawała na poziomie niższym na tle powiatu łęczyckiego i województwa łódzkiego. Liczba nowych mieszkań oddawanych do użytku w przeliczeniu na liczbę mieszkańców także pozostawała niższa od średniej dla powiatu i województwa, co świadczy o słabym rozwoju zasobów mieszkaniowych.

Gmina Świnice Warckie posiada potencjał turystyczny, wynikający zarówno z atrakcyjnego położenia przyrodniczego, jak i z bogatego dziedzictwa kulturowego. Szczególne znaczenie ma miejscowość Głogowiec, gdzie urodziła się św. Siostra Faustyna Kowalska, co sprawia, że gmina jest ważnym ośrodkiem turystyki pielgrzymkowej. Rodzinny dom świętej znajduje się pod opieką Zakonu Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Świnicach Warckich, który przyjmuje licznych pielgrzymów. W Świnicach Warckich zlokalizowane jest także Sanktuarium Chrztu św. Faustyny, w którym odbywają się uroczystości kościelne poświęcone jej osobie. Wszystkie te miejsca stwarzają sprzyjające warunki do rozwoju turystyki religijnej w gminie.

Sfera gospodarcza

W ostatnich latach 2019-2023 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w Gminie Świnice Warckie wzrosła o 17,3% - do poziomu 265 w 2023 r. W strukturze gospodarczej dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników, których wzrost był najwyższy w analizowanym okresie. W stosunku do liczby ludności liczba podmiotów gospodarczych pozostawała na poziomie niższym na tle powiatu i województwa. Zgodnie z klasyfikacją PKD, największy odsetek

podmiotów gospodarczych działa w sektorze związanym z handlem i naprawą pojazdów oraz z budownictwem.

W 2023 r. liczba pracujących mieszkańców gminy wyniosła 1,6 tys., co w stosunku do liczby mieszkańców ogółem było wartością nieznacznie wyższą na tle powiatu i województwa. Część mieszkańców znajduje zatrudnienie poza gminą, głównie w Mieście Łęczycy, Gminie Wartkowice oraz Gminie Uniejów. Mieszkańcy dojeżdżają również do pracy m.in. do Łodzi. Obecnie rynek pracy na terenie gminy jest słabo rozwinięty – brakuje większych zakładów pracy. Gmina nie posiada wyznaczonych terenów inwestycyjnych. Należy podkreślić, że przez gminę przebiega autostrada A2, jednak nie posiada bezpośredniego połączenia z lokalnym układem drogowym. Najbliższe węzły autostradowe zlokalizowane są w miejscowościach Domanin (ok. 9 km) oraz Pełczyska (ok. 16 km). Przebieg autostrady w tym rejonie wpływa na ograniczenie możliwości inwestycyjnych na terenie gminy.

Gmina Świnice Warckie jest gminą o charakterze rolniczym – ponad 80% powierzchni gminy stanowią grunty rolne. Rolnictwo stanowi podstawową funkcję gminy, z uwagi na ukształtowanie terenu i duży udział gleb wysokich klas bonitacyjnych (II-IV), które stanowią około 40% powierzchni wszystkich gruntów rolnych. Tym samym jedną z ważnych gałęzi lokalnej gospodarki jest rolnictwo. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. liczba gospodarstw rolnych w gminie wyniosła 647 – o 16,4% mniej niż w 2010 r. Powierzchnia użytków rolnych wyniosła 6 945,0 ha w 2024 r., a zatem wzrosła o 2,4% w porównaniu do 2010 r. Oprócz upraw roślinnych ważną częścią lokalnego rolnictwa jest także hodowla zwierząt – głównie drobiu.

Sfera przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa

Gmina Świnice Warckie położona jest około 70 km na północny zachód od Miasta Łódź, będącego stolicą województwa łódzkiego. Przez gminę przebiega autostrada A2, a w bliskiej odległości od granic gminy przebiegają cztery drogi wojewódzkie nr: 263, 469, 473 oraz 703. Gminę przecina także linia kolejowa nr 131, jednakże najbliższa stacja zlokalizowana jest w sąsiedniej Gminie Dąbie. W gminie nie funkcjonuje publiczna komunikacja autobusowa. Przewozy autobusowe zapewnia przewoźnik prywatny: PKS Łęczycy Sp. z o. o., który kursuje do Miasta Łęczycy. Brakuje natomiast oferty przewozowej do innych gmin i miast. Mieszkańcy wskazują na potrzebę zwiększenia dostępności transportu publicznego, tras rowerowych oraz na poprawę utrzymania dróg publicznych.

Pod względem fizjogeograficznym gmina położona jest w makroregionie Niziny Południowo-wielkopolskiej, w mezoregionie Kotliny Koliskiej. Około 8% powierzchni gminy zajmują tereny leśne, z przewagą sosny i świerka w drzewostanie. Największe kompleksy leśne znajdują się w południowej i centralnej części gminy. Na jakość życia mieszkańców istotny wpływ ma stan środowiska

– w szczególności jakość powietrza. Choć w ostatnich latach odnotowano poprawę, zanieczyszczenie powietrza wciąż stanowi istotny problem, wynikający głównie z tzw. niskiej emisji pochodzącej z indywidualnych systemów ogrzewania budynków mieszkalnych.

W 2023 r. z sieci wodociągowej korzystało blisko 90% mieszkańców gminy, natomiast z sieci kanalizacyjnej tylko 16,7% – sieć kanalizacyjna na terenie gminy jest słabo rozwinięta. W gminie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków, która jest jednak w słabym stanie technicznym. Mieszkańcy korzystają głównie ze zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni. Także sieć gazowa jest w gminie słabo rozwinięta – z infrastruktury tej korzystało zaledwie 1,2% mieszkańców.

W gminie nie działają instalacje przetwarzania odpadów – odpady są zatem przekazywane do instalacji znajdujących się w innych gminach. Udział odpadów zbieranych selektywnie z gospodarstw domowych w stosunku do ogółu odpadów pozostawał na niskim poziomie. Ponadto w 2024 r. gmina nie osiągnęła wymaganych poziomów recyklingu, co może skutkować konsekwencjami finansowymi. Z tego względu istnieje potrzeba rozbudowy systemu gospodarki odpadami na terenie gminy. W obszarze środowiskowym ważną kwestią jest także dalsze unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest – na terenie gminy do unieszkodliwienia pozostało około 4,5 tys. ton azbestu⁷.

⁷ <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne/stats> (dostęp: 10.12.2025 r.).

1.6 Analiza SWOT

Analiza danych wtórnych wraz z wynikami badań jakościowych i ilościowych umożliwiła identyfikację najważniejszych wyzwań oraz zasobów rozwojowych Gminy Świnice Warckie. Uzyskane informacje posłużyły jako fundament do sformułowania celów strategicznych i wyznaczenia kierunków działań, których celem jest przezwyciężenie zdiagnozowanych barier oraz pełne wykorzystanie potencjału gminy.

W celu usystematyzowania zebranych informacji na bazie wypracowanych wniosków z diagnozy strategicznej przeprowadzono analizę SWOT, w ramach której wyodrębniono:

- Mocne strony (Strengths) - cechy w pozytywny sposób wyróżniające gminę na tle innych jednostek osadniczych, stanowiące jednocześnie potencjał do dalszego rozwoju,
- Słabe strony (Weaknesses) - cechy negatywne, ograniczające rozwój gminy,
- Szanse (Opportunities) - korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym gminy, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy,
- Zagrożenia (Threats) - niekorzystne zjawiska, które mogą być poważną barierą rozwoju dla gminy.

Mocne strony	Słabe strony
• Atrakcyjne położenie geograficzno-przyrodnicze – obszary Natura 2000, dolina rzeki Ner, • Obecność ważnego szlaku transportowego – autostrady A2, • Czyste środowisko przyrodnicze, • Potencjał do rozwoju różnych form turystyki, w tym m.in. pielgrzymkowej, • Dziedzictwo historyczne – gmina związana z postacią św. Faustyny, • Wzrost liczby przedsiębiorstw – rosnąca aktywność gospodarcza mieszkańców, • Zmniejszający się poziom bezrobocia – spadek liczby bezrobotnych o blisko 21% w latach 2020-2024, • Dobre warunki do produkcji rolniczej, • Aktywność NGO, w tym kół gospodyń wiejskich, • Dwór w Parskach – prywatna inicjatywa promująca historię i kulturę gminy, • Otwartość władz na współpracę międzygminną – uczestnictwo w wielu lokalnych grupach działania,	• Niekorzystne tendencje demograficzne – spadek liczby ludności o 9,5% w latach 2014-2023, • Utrzymujące się ujemne saldo migracji i ujemny przyrost naturalny, • Rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze dla osób starszych oraz mieszkańców z niepełnosprawnościami, • Deficyty lokalnego rynku pracy – niska dostępność miejsc pracy, niskie zarobki, • Niewystarczająca oferta transportu publicznego, • Ograniczona dostępność do usług zdrowotnych – najgorzej oceniany przez mieszkańców aspekt funkcjonowania gminy, • Brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych, • Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna – potrzeba budowy nowej oczyszczalni ścieków, • Słabo rozwinięta baza noclegowo-turystyczna,

Szanse	Zagrożenia
• Możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej w ramach perspektywy na lata 2021-2027, • Współpraca i rozwój w ramach LGD „PRYM”, RLGD „Z Ikra”, LOT „Centralny Łuk Turystyczny”, LGD „Między Wartą, a Nerem”, ŁSS „PomagaMY”, Związku Gmin Nadnerzańskich, • Rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki, • Rozwój turystyki kulturowej, religijnej i przyrodniczej, • Stworzenie strefy inwestycyjnej w pobliżu autostrady A2 • Inwestycje w odnawialne źródła energii i błękitno-zieloną infrastrukturę, • Zwiększenie dostępności transportu autobusowego, • Rozwój sieci dróg rowerowych, • Inwestycje zwiększające dostęp do internetu i popularyzacja pracy zdalnej.	• Niepewna sytuacja geopolityczna związana z konfliktem zbrojnym na Ukrainie, • Ograniczenie środków z funduszy unijnych na inwestycje wymagające środków zewnętrznych, • Inflacja, wzrost kosztów energii i nowych inwestycji, • Ponadregionalny problem z dostępem do usług zdrowotnych, w tym lekarzy specjalistów, • Zagrożenia naturalne takie jak powódzie, susze i osuwiska oraz postępujące zmiany klimatyczne, • Wykluczenie komunikacyjne obszarów wiejskich, • Wzrost liczby chorób cywilizacyjnych i innych zagrożeń dla zdrowia ludzi, • Postępujące starzenie się lokalnej społeczności.

2. Część strategiczna

2.1 Wizja i misja rozwoju gminy w perspektywie 2036 roku

W celu określenia głównego kierunku, w jakim będzie zmierzała polityka rozwojowa Gminy Świnice Warckie, sformułowano misję stanowiącą nadrzędny cel przyświecający działaniom samorządu, lokalnej społeczności oraz partnerom społeczno-gospodarczym. Treść misji swego rodzaju deklaracja, określająca główne intencje i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy.

MISJA ROZWOJU GMINY ŚWINICE WARCKIE W PERSPEKTYWIE 2036 ROKU

Gmina Świnice Warckie - zielone, dobrze skomunikowane i atrakcyjne do zamieszkania miejsce łączące tradycję z nowoczesnością, budujące silną tożsamość lokalną i konkurencyjność w regionie.

Wspólne działania zorientowane na osiągnięcie nadrzędnego celu określonego w misji przełożą się na wielokierunkowy rozwój Gminy Świnice Warckie. Aby sprecyzować zakładane rezultaty, sformułowano wizję rozwoju gminy przedstawioną poniżej.

WIZJA GMINY ŚWINICE WARCKIE W 2036 ROKU

W 2036 roku gmina Świnice Warckie jest miejscem bardzo atrakcyjnym do życia, pracy i wypoczynku – gminą zieloną, dobrze skomunikowaną i przyjazną mieszkańcom. Dzięki rozwojowi nowoczesnej infrastruktury, szerokiej ofercie usług publicznych i wspieraniu aktywności społecznej, gmina sprzyja integracji międzypokoleniowej oraz podtrzymywaniu tożsamości lokalnej. W wymiarze gospodarczym i środowiskowym gmina wykorzystuje swoje naturalne i kulturowe atuty i staje się rozpoznawalnym punktem turystycznym na mapie regionu. Nowoczesna i zrównoważona infrastruktura drogowa, kolejowa czy rekreacyjna zapewnia wygodę mieszkańcom i odwiedzającym. Jednocześnie dzięki ochronie walorów przyrodniczych, rozwojowi odnawialnych źródeł energii oraz adaptacji do zmian klimatu gmina jest miejscem bezpiecznym, ekologicznym i odpornym na zagrożenia. W efekcie gmina Świnice Warckie jest gminą nowoczesną i otwartą, ale zachowującą jednocześnie swój wiejski charakter, spokój i naturalne piękno.

2.2 Cele strategiczne rozwoju gminy i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia

Osiągnięcie zakładanych rezultatów możliwe będzie dzięki realizacji celów strategicznych ukierunkowanych na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz rozwój jej struktury funkcjonalno-przestrzennej i dbałość o aspekty środowiskowe. Poniżej przedstawiono schemat interwencji strategicznej, w której w ramach każdego z kluczowych wymiarów funkcjonowania gminy wyznaczono po jednym celu strategicznym. Dla realizacji każdego z celów określono natomiast kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia zakładanych rezultatów.

Misja rozwoju gminy	Gmina Świnice Warckie - zielone, dobrze skomunikowane i atrakcyjne do zamieszkania miejsce łączące tradycję z nowoczesnością, budujące silną tożsamość lokalną i konkurencyjność w regionie			
Wymiar	Spółeczny	gospodarczy	przestrzenny	klimatyczno-środowiskowy
	↓	↓	↓	↓
Cel	1. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako kluczowego potencjału rozwojowego gminy Świnice Warckie	2. Wzmocnienie lokalnej gospodarki i aktywizacja przedsiębiorczości	3. Kształtowanie wygodnej, funkcjonalnej przestrzeni i rozwijanie infrastruktury	4. Podnoszenie jakości środowiska i adaptacja gminy do zmian klimatu
	↓	↓	↓	↓
Kierunki działań	1.1. Zapewnianie wysokiej jakości usług publicznych	2.1. Podnoszenie potencjału inwestycyjnego gminy	3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny	4.1. Ochrona walorów przyrodniczych
	1.2. Rozwijanie oferty wsparcia społecznego	2.2. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości	3.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej	4.2. Zwiększanie odporności za skutki zmian klimatu
	1.3. Wspieranie aktywności i integracji społecznej		3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej	

Wymiar społeczny**Cel 1.****Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako kluczowego potencjału rozwojowego gminy Świnice Warckie**

Zaplanowane działania w wymiarze społecznym skupione w ramach 1. celu strategicznego skupiają się na rozwijaniu i podnoszeniu jakości oferty gminnej oraz wspieraniu mieszkańców w codziennym funkcjonowaniu tak, aby gwarantować wysoką jakość życia i ograniczać negatywne tendencje demograficzne.

Pierwszym kierunkiem działań jest dążenie do zapewnienia wysokiej jakości usług publicznych – zarówno tych podstawowych, takich jak edukacja czy ochrona zdrowia, jak również gwarantujących możliwości spędzania wolnego czasu i samorozwoju, zgodnie z indywidualnymi preferencjami przedstawicieli różnych grup wiekowych i społecznych. Szeroka oferta o wysokim standardzie jest kluczowym elementem komfortowego życia, dlatego jej dostępność przekłada się na atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania. Z tego względu zakłada się, że gwarantowanie dogodnych warunków do życia i samorozwoju przełoży się na wzrost konkurencyjności gminy Świnice Warckie pod kątem osiedleńczym, a tym samym na ograniczenie negatywnych tendencji migracyjnych.

Kolejnym istotnym kierunkiem w tym kontekście jest rozwijanie oferty wsparcia społecznego, uwzględniającej m.in. wsparcie mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej, organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży czy promocję zdrowego trybu życia. Szczególną uwagę zwraca się tutaj na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz rozwój mieszkalnictwa, co ma zachęcać nowych mieszkańców do osiedlania się w gminie.

Trzecim kierunkiem działań jest wspieranie aktywności i integracji społecznej. Gmina Świnice Warckie dysponuje silnym potencjałem społecznym wynikającym z aktywności instytucji kultury i mieszkańców, zrzeszających się z licznych organizacjach pozarządowych – stowarzyszeniach, kołach gospodyń wiejskich czy jednostkach ochotniczej straży pożarnej – a także lokalnych przedsiębiorców angażujących się w życie społeczne gminy. Działalność obu grup stanowi istotny zasób, który należy wspierać i wykorzystywać do dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. W tym zakresie warto dążyć również do zapewnienia spójności i integracji społecznej, szczególnie w oparciu o tradycje i tożsamość lokalną związaną m.in. z kultem św. Faustyny Kowalskiej czy obiekty zabytkowe i prowadzoną w nich działalność kulturalną i edukacyjną. Rozwijanie oferty kulturalno-rozrywkowej bazującej na dziedzictwie historyczno-kulturowym, powinno następować z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury społecznej, np. poprzez utworzenie w gminie parku/skansenu etnograficznego lub wykorzystanie potencjału Dworu w Parskach do organizacji wydarzeń animujących i integrujących

lokalną społeczność. Dzięki wykorzystaniu tego rodzaju narzędzi do budowania więzi międzypokoleniowych, gmina może skutecznie przeciwdziałać poczuciu peryferyjności i wzmacniać przywiązanie mieszkańców do swojego miejsca zamieszkania.

Kierunek działań 1.1

Zapewnianie wysokiej jakości usług publicznych

- Zwiększanie atrakcyjności oferty edukacyjnej i podnoszenie poziomu nauczania m.in. poprzez:
 - modernizację i doposażenie szkół, w tym w multimedialne pomoce naukowe
 - tworzenie klas i pracowni kierunkowych (matematycznej, językowej itp.)
 - poprawa dostępności budynków szkół dla osób ze szczególnymi potrzebami
- Dążenie do rozwoju oferty usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych w gminie
- Rozwijanie gminnej oferty kulturalno-rozrywkowej, w tym poprzez podnoszenie potencjału technicznego i organizacyjnego instytucji kultury
- Rozwijanie e-usług i zwiększanie poziomu cyfryzacji Urzędu Gminy i jego jednostek organizacyjnych
- Prowadzenie działań na rzecz rozwoju oferty transportu publicznego i poprawy poziomu skomunikowania gminy
- Rozwijanie oferty usług opiekuńczych skierowanych do rodzin z dziećmi, w tym oferty przedszkolnej i żłobkowej

Kierunek działań 1.2

Rozwijanie oferty wsparcia społecznego

- Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży, w tym np. poprzez utworzenie w gminie Gminnego Centrum Edukacji
- Dążenie do rozwoju mieszkalnictwa w gminie poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty mieszkaniowej i wypracowanie strategii promocyjnej zachęcającej do osiedlania się w gminie
- Wspieranie młodych osób w osiąganiu niezależności poprzez udzielanie pomocy przy wkraczaniu na rynek pracy, rozwijanie polityki socjalnej
- Ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych, w tym zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego, przemocy w rodzinie, uzależnieniom
- Promocja zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej, w tym m.in. inicjowanie, organizowanie i wspieranie przez gminę realizacji programów profilaktyki zdrowotnej
- Wspieranie mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej, w tym poprzez organizację wsparcia pedagogicznego i psychologicznego w szkołach
- Zapewnienie uczniom transportu autobusowego do szkół
- Promocja i upowszechnianie idei uczenia się przez całe życie, nieograniczającego się wyłącznie do edukacji formalnej

Kierunek działań 1.3**Wspieranie aktywności i integracji społecznej**

- Wzmacnianie współpracy samorządu ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie ich działalności poprzez podnoszenie ich potencjału technicznego i organizacyjnego
- Wzmacnianie dialogu samorządu z mieszkańcami
- Optymalne wykorzystywanie świetlic wiejskich do integracji międzypokoleniowej
- Organizacja wydarzeń integrujących lokalną społeczność, w tym m.in. tematycznych warsztatów, imprez, pikników rodzinnych
- Kreowanie i wykorzystywanie potencjału lokalnych liderów do zwiększania aktywności społecznej
- Wspieranie włączenia dzieci i młodzieży w życie gminy, w tym poprzez rozwijanie oferty kulturalno-rozrywkowej skierowanej do tych grup społecznych
- Wspieranie aktywności społecznej seniorów, w tym poprzez rozwijanie oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku, wspieranie działalności stowarzyszeń i innych organizacji zrzeszających seniorów
- Wspieranie tożsamości lokalnej bazującej na walorach historyczno-kulturowych gminy, w tym poprzez organizację wydarzeń animujących i integrujących społeczność, rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej

**Wymiar
gospodarczy****Cel 2.****Wzmocnienie lokalnej gospodarki i aktywizacja
przedsiębiorczości**

Drugi cel strategiczny gminy Świnice Warckie odnosi się do wymiaru gospodarczego i zakłada wzmocnienie lokalnej gospodarki i aktywizację przedsiębiorczości, przede wszystkim w oparciu o potencjał rolniczy, turystyczny i kulturowy gminy.

Pierwszy kierunek działań skupia się na budowaniu atrakcyjności inwestycyjnej gminy Świnice Warckie, w tym poprzez tworzenie dogodnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej i przygotowanie atrakcyjnej oferty dla inwestorów. Zakłada się, że rozwijanie niezbędnej infrastruktury oraz aktywna promocja gospodarcza pozwolą na otwarcie gminy na nowe przedsiębiorstwa, w tym również większe zakłady pracy, których obecność przełożyłaby się na zwiększenie możliwości zatrudnienia w regionie i ograniczenie migracji zarobkowych wśród mieszkańców gminy.

Ważne jest również tworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w tym wspieranie mieszkańców w procesie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej, szczególnie w obszarze

rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno-spożywczego, które mogą stać się elementem silnej, rozpoznawalnej w regionie marki gminy Świnice Warckie. Ważnym kierunkiem działań w tym zakresie jest wspieranie rozwoju rolnictwa i konkurencyjności lokalnych producentów rolnych, np. poprzez promocję i wspieranie dystrybucji produktów rolnych oraz dążenie do skracania łańcuchów dostaw. Z punktu widzenia tożsamości i walorów historyczno-kulturowych gminy, ogromnym potencjałem w kontekście rozwoju gospodarczego jest również rozwijanie jej funkcji turystycznych, w tym zwłaszcza agroturystyki oraz turystyki pielgrzymkowej związanej z postacią św. Faustyny Kowalskiej. Rozwój infrastruktury szlaków turystycznych, budowa zaplecza gastronomiczno-noclegowego oraz tworzenie katalogu lokalnych produktów turystycznych mogą uczynić gminę Świnice Warckie ważnym punktem na regionalnej mapie turystycznej. Zakłada się, że to z kolei sprzyjać będzie rozwojowi usług lokalnych, od agroturystyki po sprzedaż bezpośrednią produktów rolnych i rękodzieła. Dzięki temu gmina Świnice Warckie może nie tylko zatrzymać proces wyludniania, ale również przyciągnąć turystów i inwestorów, wzmacniając lokalną tożsamość gospodarczą.

Kierunek działań 2.1 Podnoszenie potencjału inwestycyjnego gminy

- Dążenie do utworzenia w gminie strefy biznesowej/gospodarczej/inwestycyjnej, w tym poprzez pozyskanie odpowiednich gruntów oraz ich uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę
- Opracowanie i udostępnianie materiałów promujących potencjał inwestycyjny gminy – w formie tradycyjnej (m.in. wydawnictwa promocyjne, foldery) i elektronicznej (działalność w Internecie)
- Zapewnianie wsparcia przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i w kwestiach proceduralnych
- Przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej w postaci ulg i zachęt dla przedsiębiorców

Kierunek działań 2.2 Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

- Promocja i wspieranie wdrażania nowoczesnych rozwiązań w rolnictwie w kierunku rozwoju rolnictwa ekologicznego i sektora przetwórstwa rolno-spożywczego
- Wspieranie sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych i promocja lokalnych producentów rolnych
- Wspieranie lokalnych przedsiębiorstw, w tym zwłaszcza rzemieślników, rękodzielników i innych wytwórców produktów lokalnych
- Wspieranie mieszkańców w zakresie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej
- Promocja postawy przedsiębiorczej i samozatrudnienia
- Rozwijanie infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i drogowej wspierającej rozwój funkcji turystycznych gminy

- Dążenie do budowania kompleksowej oferty turystycznej bazującej na lokalnych potencjałach – zwłaszcza dziedzictwie historyczno-kulturowym i religijnym
- Wspieranie rozwoju zaplecza gastronomicznego i noclegowego na potrzeby rozwoju funkcji turystycznych gminy
- Wspieranie rozwoju agroturystyki jako istotnego elementu oferty turystycznej gminy

Wymiar przestrzenny	Cel 3.	Kształtowanie wygodnej, funkcjonalnej przestrzeni i rozwijanie infrastruktury
----------------------------	---------------	--

W wymiarze przestrzennym celem gminy Świnice Warckie jest kształtowanie wygodnej, funkcjonalnej przestrzeni i rozwijanie infrastruktury, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i postępujących zmian demograficznych i klimatycznych. Jednym z kluczowych wyzwań w tym zakresie jest utrzymanie ładu przestrzennego i harmonijny rozwój zabudowy, z uwzględnieniem rozbudowy i modernizacji podstawowej infrastruktury technicznej oraz kształtowania atrakcyjnych przestrzeni publicznych. Działania ukierunkowane na uzupełnianie przestrzeni o elementy małej architektury czy rozwój miejsc sprzyjających integracji społecznej mają stworzyć przyjazne środowisko do życia w gminie Świnice Warckie.

Drugim kierunkiem działań jest rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej – drogowej i sieciowej. Szczególne znaczenie ma tutaj wykorzystanie potencjału istniejącej linii kolejowej w celu poprawy skomunikowania gminy z regionem. Działania te są odpowiedzią na potrzebę poprawy dostępności komunikacyjnej, co stanowi priorytet w kontekście wzmacniania atrakcyjności osiedleńczej.

Jednym z kluczowych kierunków jest także rozwijanie infrastruktury społecznej i podnoszenie jej standardu. Miejsca sprzyjające aktywności i integracji społecznej, takie jak świetlice wiejskie czy obiekty i tereny rekreacyjno-sportowe są niezbędne, by gmina nie pełniła wyłącznie funkcji „sypialni”, lecz rozwijała się w wymiarze społeczno-gospodarczym. Dolina rzeki Ner, trasy kajakowe, piesze i rowerowe czy kompleksy leśne tworzą bowiem naturalne zaplecze rekreacyjne, które może być wykorzystane do budowania oferty turystyczno-wypoczynkowej. Dzięki temu gmina staje się atrakcyjnym miejscem nie tylko do mieszkania, ale i do aktywnego spędzania czasu wolnego.

Kierunek działań 3.1 Zrównoważony rozwój przestrzenny

- Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury technicznej – uzbrajanie terenów pod zabudowę mieszkaniową w podstawową infrastrukturę sieciową
- Kształtowanie atrakcyjnych, funkcjonalnych przestrzeni publicznych poprzez ich uporządkowanie i zagospodarowanie

- Utrzymanie ładu przestrzennego i przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy
- Modernizacja i rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni i obiektów
- Uzupełnianie przestrzeni publicznej o elementy małej architektury, w tym ławki, wiaty i inne miejsca odpoczynku skierowane m.in. do seniorów i innych osób ze szczególnymi potrzebami
- Poprawa estetyki, porządku i bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej

Kierunek działań 3.2

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej

- Dążenie do wykorzystania potencjału istniejącej linii kolejowej na potrzeby transportu pasażerskiego i rozwoju transportu lokalnego
- Rozbudowa i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej i okołodrogowej, w tym dróg, chodników, ciągów pieszo-rowerowych
- Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych
- Rozwijanie sieci gazowej i ciepłowniczej
- Rozwój infrastruktury drogowej i oświetlenia drogowego
- Rozwój sieci dróg, szlaków i tras rowerowych, w tym we współpracy z sąsiednimi gminami w celu zachowania spójności i ciągłości infrastruktury rowerowej w regionie
- Dążenie do rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, w tym światłowodowej
- Rozwijanie systemu gospodarki odpadami i wdrażanie nowoczesnych, ekologicznych rozwiązań z zakresu ich unieszkodliwiania

Kierunek działań 3.3

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej

- Rozwijanie infrastruktury i zagospodarowywanie przestrzeni sprzyjającej aktywności i integracji społecznej, np. lokalnych miejsc spotkań dla mieszkańców, w tym poprzez budowę nowych świetlic wiejskich lub adaptację nieużytkowanych obiektów na te cele
- Rozbudowa infrastruktury służącej seniorom, stanowiącej również miejsce integracji międzypokoleniowej i polepszanie jej stanu technicznego
- Poprawa standardu technicznego obiektów zabytkowych, zwłaszcza dworów na terenie gminy oraz dostosowanie ich do pełnienia funkcji społecznych, kulturalnych, turystycznych
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury i obiektów szkół i przedszkoli

**Wymiar
klimatyczno-
środowiskowy**

Cel 4.

**Podnoszenie jakości środowiska i adaptacja gminy do
zmian klimatu**

Ze względu na ponadprzeciętne walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy Świnice Warckie, w wymiarze klimatyczno-środowiskowym priorytetem staje się podnoszenie jakości środowiska i adaptacja gminy do zmian klimatu. Gmina dysponuje bowiem wyjątkowymi zasobami przyrodniczymi doliny rzeki Ner – kompleksami pól, łąk, stawów i torfowisk, w tym terenów objętych programem Natura 2000. Kluczowym kierunkiem działań jest ochrona tych walorów poprzez wspieranie bioróżnorodności oraz ograniczanie przekształcania naturalnych walorów środowiska i przeciwdziałanie jego degradacji, co pozwoli na zachowanie unikalnego charakteru gminy. Istotne jest także angażowanie w te działania mieszkańców poprzez promocję postaw ekologicznych i edukację w zakresie ochrony środowiska. Dzięki działaniom edukacyjnym i informacyjnym lokalna społeczność staje się aktywnym uczestnikiem działań proekologicznych. W perspektywie długofalowej pozwoli to gminie na zachowanie równowagi między rozwojem a ochroną środowiska, wzmacniając jej wizerunek jako miejsca zielonego i przyjaznego.

Drugim kluczowym elementem jest zwiększanie odporności na skutki postępujących zmian klimatu. Należy przy tym pamiętać, że działania takie jak termomodernizacja budynków, rozwój odnawialnych źródeł energii czy wpieranie naturalnej retencji wodnej są nie tylko działaniami ekologicznymi, ale także ekonomicznymi, ograniczającymi koszty i podnoszącymi jakość życia mieszkańców.

Kierunek działań 4.1 Ochrona walorów przyrodniczych

- Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji środowiska, w tym ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną eksploatacją i zabudową
- Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych, pielęgnowanie zieleni oraz jej uzupełnianie poprzez wprowadzanie nowych nasadzeń w przestrzeniach publicznych
- Promocja przestrzegania zasad Dobrej Praktyki Rolniczej
- Likwidacja istniejących i zapobieganie powstawaniu nowych dzikich wysypisk śmieci
- Wspieranie działań na rzecz skutecznego usuwania azbestu
- Utrzymywanie i ochrona wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych
- Wspieranie bioróżnorodności i zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej
- Odpowiednie kanalizowanie ruchu turystycznego w obrębie obszarów cennych przyrodniczo, w tym poprzez właściwe oznakowanie szlaków/tras turystycznych

Kierunek działań 4.2 Zwiększanie odporności za skutki zmian klimatu

- Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym termomodernizacja obiektów gminnych
- Wspieranie procesu wdrażania OZE w gospodarstwach indywidualnych, obiektach użyteczności publicznej oraz gruntach o odpowiednich dla tego celu warunkach

- Realizacja działań na rzecz ograniczania deficytu wody oraz wspieranie naturalnej retencji wodnej i promowanie retencionowania wody, w tym m.in. poprzez rozwój terenów zieleni urządzonej, wprowadzanie elementów małej retencji i mikroretencji, rozwiązań powtórnego wykorzystania wód oraz systemów odwodnienia
- Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz wymiana opraw na LED
- Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu kryzysu klimatycznego, jego skutków i oddziaływania, w tym edukacji ekologicznej, oszczędzania zasobów wodnych i segregacji odpadów
- Rozwój infrastruktury przeciw zagrożeniowej ograniczającej skutki zjawisk ekstremalnych, w tym systemu łączności i monitoringu wczesnego ostrzegania oraz inwestycji przeciwpowodziowych i przeciwpożarowych
- Zapewnianie bezpieczeństwa publicznego, tym poprzez rozwój infrastruktury miejsc strategicznych na wypadek sytuacji kryzysowych oraz wspieranie działalności jednostek ochotniczej straży pożarnej

2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

W odniesieniu do wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych Gminy Świnice Warckie oraz prognozowanych zmian demograficznych, przestrzennych i środowiskowych opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, uwzględniający również kierunki i założenia wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Analiza kluczowych uwarunkowań objęła m.in. strukturę sieci osadniczej Gminy Świnice Warckie, układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony. Na podstawie przeprowadzonych analiz zdiagnozowano potrzeby i potencjał rozwojowy gminy, z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

W rezultacie opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który przedstawia strategiczną wizję rozwoju Gminy Świnice Warckie. Zdefiniowano ustalenia i rekomendacje dotyczące kształtowania oraz realizacji polityki przestrzennej w najbliższych latach.

Jako nadrzędny cel rozwoju Gminy Świnice Warckie przyjęto dążenie do zrównoważonego rozwoju, ukierunkowanego na tworzenie zielonej, dobrze skomunikowanej i atrakcyjnej do zamieszkania przestrzeni, łączącej tradycję z nowoczesnością, wzmacniającej lokalną tożsamość oraz konkurencyjność w regionie. Dzięki rozwojowi nowoczesnej infrastruktury, poszerzaniu usług publicznych i wspieraniu aktywności społecznej gmina tworzy warunki sprzyjające integracji międzypokoleniowej, budowaniu więzi i podtrzymywaniu lokalnej tożsamości. Jednocześnie, wykorzystując zasoby naturalne i kulturowe, staje się rozpoznawalnym punktem turystycznym

regionu. Zrównoważona infrastruktura drogowa, kolejowa i rekreacyjna podnosi komfort życia mieszkańców i ułatwia dostęp odwiedzającym. Równocześnie poprzez ochronę środowiska, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz działania adaptacyjne do zmian klimatu gmina staje się przestrzenią ekologiczną, bezpieczną i odporną na zagrożenia. Realizacja tej wizji wymaga wdrażania celów strategicznych ukierunkowanych na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej, wzmacnianie funkcji osadniczych i rozwój struktury przestrzennej przy poszanowaniu zasobów przyrodniczych. W tym celu określono kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, przedstawione w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Świnice Warckie jest jednostką wiejską zlokalizowaną w centralnej Polsce, w województwie łódzkim, na terenie powiatu łęczyckiego. Obszar Gminy obejmuje 22 sołectwa: Bielawy, Chorzepin, Chwalborzyce, Głogowiec, Grodzisko, Gusin, Kaznów, Kosew, Kozanki Podleśne, Kraski, Piaski, Rogów, Stemplew, Świnice Warckie, Świnice Warckie-Kolonia, Parski, Drozdów, Podłężę, Władysławów, Wola Świniecka, Zbylczycze oraz Tolów. W skład sieci osadniczej Gminy wchodzi łącznie 30 miejscowości.

Gmina Świnice Warckie graniczy z pięcioma gminami: od północy z Dąbiem i Grabowem, od wschodu z Łęczycą, od południa z Wartkowicami, a od zachodu z Uniejowem. Powierzchnia gminy wynosi 93 km², a liczba mieszkańców kształtuje się na poziomie około 3,6 tysiąca osób⁸. Gmina położona jest w odległości około 70 km od Łodzi – stolicy województwa łódzkiego. Jednocześnie Gmina wpisuje się w Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) – Obszar Zielonej Gospodarki, określony w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Obszar ten obejmuje 94 gminy położone poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi, w których dominują funkcje rolnicze, przyrodnicze i turystyczne. Ponadto, w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa określonym w SRWŁ 2030, Gmina Świnice Warckie została zaliczona do obszaru koncentracji funkcji żywicielskiej, dla którego za najważniejsze uznano utrzymanie dotychczasowego rolniczego sposobu użytkowania terenu, kontynuację działań podnoszących jakość żywności – w tym wspieranie i rozwój rolnictwa ekologicznego – oraz zwiększanie zdolności retencjonowania wód.

Siedzibą władz samorządowych jest miejscowość Świnice Warckie, pełniąca funkcję centralnego ośrodka administracyjnego i usługowego. Sieć osadniczą tworzą głównie wsie o małym i bardzo małym

⁸ Wg danych GUS, stan na 2024 r.

charakterze, o rozproszonej strukturze przestrzennej oraz dominującej zabudowie mieszkaniowo-zagrodowej.

W strukturze osadniczej gminy wyróżnia się miejscowość Świnice Warckie, stanowiąca główny ośrodek koncentracji funkcji administracyjnych, handlowych, usługowych i społecznych. Pozostałe miejscowości pełnią w większości funkcje mieszkaniowo-rolnicze, z ograniczoną obecnością usług o znaczeniu lokalnym. Jednocześnie w układzie przestrzennym gminy wyodrębniają się obszary o funkcji gospodarczej (obejmujące tereny przeznaczone pod magazyny oraz handel detaliczny i hurtowy) zlokalizowane w miejscowościach Stemplew, Kraski oraz Świnice Warckie, natomiast funkcje rekreacyjne koncentrują się głównie w Świnicach Warckich, Piaskach, Podłężu, Praskach oraz Grodzisku. Gmina obejmuje także obszary o charakterze infrastrukturalnym, przeznaczone pod infrastrukturę techniczną, zlokalizowane w miejscowościach Świnice Warckie oraz Kraski.

Zabudowa na terenie gminy ma w przeważającej części charakter rozproszony, typowy dla obszarów wiejskich. Dominująca jest zabudowa zagrodowa, powiązana z funkcją rolniczą i tradycyjnym użytkowaniem terenu. Rolniczy charakter Gminy Świnice Warckie potwierdza struktura użytkowania gruntów: użytki rolne zajmują 7 589 ha, w tym 5 243 ha stanowią grunty orne, 134 ha sady, a 2 212 ha łąki i pastwiska. Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 roku na obszarze gminy funkcjonuje 647 gospodarstw rolnych, co jednoznacznie wskazuje na duże znaczenie produkcji rolnej jako kluczowego potencjału gospodarczego. Gmina zamierza dalej go wzmacniać, wspierając nowoczesne i ekologiczne rozwiązania w rolnictwie, rozwój lokalnego przetwórstwa oraz promocję sprzedaży bezpośredniej i rodzimych producentów.

Jednocześnie obserwuje się rozwój zabudowy jednorodzinnej, zwłaszcza w miejscowościach o korzystnym położeniu komunikacyjnym i krajobrazowym. Różnorodność form zabudowy przekłada się na zróżnicowane potrzeby mieszkaniowe, obejmujące zarówno modernizację istniejących obiektów, jak i tworzenie nowych form zamieszkania.

Na obszarze gminy występuje zapotrzebowanie na rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym mieszkań o zróżnicowanym standardzie oraz lokali socjalnych i wspomaganych. Wskazana jest również modernizacja istniejących zasobów w celu poprawy ich stanu technicznego i efektywności energetycznej.

Zauważalne jest rosnące zainteresowanie osiedlaniem się nowych mieszkańców, wynikające z atrakcyjnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych oraz dogodnej dostępności komunikacyjnej. W

związku z tym gmina planuje wspierać zrównoważony rozwój funkcji mieszkaniowej, z zachowaniem ładu przestrzennego i racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

Tabela 6. Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Świnice Warckie

Ranga miejscowości	Miejscowość	Wiodące funkcje miejscowości
Ośrodek główny	Świnice Warckie	administracyjna, usługowa, handlowa, edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, społeczna, rolnicza, mieszkaniowa, gospodarcza
	Chwalborzyce	rolnicza, mieszkaniowa, społeczna
Ośrodki podstawowe	Piaski	mieszkaniowa, rolnicza, społeczna, rekreacyjna, edukacyjna, usługowa
	Parski	mieszkaniowa, rolnicza, społeczna, rekreacyjna
Ośrodki zlokalizowane peryferyjnie	Bielawy	mieszkaniowa, rolnicza, społeczna
	Chorzepin	mieszkaniowa, rolnicza, społeczna
	Gusin	mieszkaniowa, rolnicza
	Grodzisko	mieszkaniowa, rolnicza, społeczna, usługowa, rekreacyjna
	Głogowiec	mieszkaniowa, rolnicza, rekreacyjna
	Kaznów	mieszkaniowa, rolnicza
	Kosew	mieszkaniowa, rolnicza, społeczna
	Kozanki Podleśne	mieszkaniowa, rolnicza
	Kraski	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa, gospodarcza

Ranga miejscowości	Miejscowość	Wiodące funkcje miejscowości
	Podłęże	mieszkaniowa, rolnicza, usługowa, rekreacyjna, społeczna
	Rogów	mieszkaniowa, rolnicza
	Stemplew	mieszkaniowa, rolnicza, edukacyjna, społeczna, gospodarcza
	Świnice Warckie - Kolonia	mieszkaniowa, rolnicza
	Drozdów	mieszkaniowa, rolnicza, społeczna
	Władysławów	mieszkaniowa, rolnicza
	Wola Świniecka	mieszkaniowa, rolnicza
	Zbylczyce	mieszkaniowa, rolnicza, społeczna, rekreacyjna
	Tolów	mieszkaniowa, rolnicza
Ośrodki elementarne zlokalizowane peryferyjnie	Małe wsie w strukturze sołectw	mieszkaniowa, rolnicza, turystyczna

Źródło: Opracowanie własne

Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Transport drogowy i kolejowy

Układ komunikacyjny gminy opiera się na sieci dróg publicznych, obejmującej odcinek autostrady A2 na trasie Świecko – Kukuryki, stanowiącej element międzynarodowej drogi E30, a także sieć dróg

powiatowych i gminnych. Autostrada przebiega przez południowo-zachodnią część gminy, jednak nie posiada bezpośredniego połączenia z lokalnym układem drogowym. Najbliższe węzły autostradowe zlokalizowane są w miejscowościach Domanin (ok. 9 km) oraz Pełczyska (ok. 16 km). Przebieg autostrady w tym rejonie wpływa na ograniczenie możliwości inwestycyjnych na części obszaru gminy.

Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy:

- droga powiatowa nr 2523E: Rożniatów – Borek,
- droga powiatowa nr 2526E: Miniszew – Domanin,
- droga powiatowa nr 2543E: Świnice Warckie – Zbylczycze,
- droga powiatowa nr 2544E: Zbylczycze – Piaski,
- droga powiatowa nr 2545E: Parski – Grodzisko,
- droga powiatowa nr 2531E: Stawiszyniek – Saków,
- droga powiatowa nr 2523E: Piaski – Borek,
- droga powiatowa nr 2530E: Kraski – Wielenin,
- droga powiatowa nr 2540E: Stemplew – Tolów.

Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa relacji Gdynia – Katowice, stanowiąca ważny element regionalnego systemu transportowego. Stacja kolejowa zlokalizowana jest w miejscowości Kraski, położonej około 1 km od Świnic Warckich, jednak obecnie nie obsługuje ruchu pasażerskiego.

Gmina planuje poprawę dostępności transportu kolejowego, w szczególności poprzez dążenie do uruchomienia obsługi pasażerskiej oraz utworzenia przystanku lub dworca kolejowego. Potencjalna realizacja tego zadania przyczyniłaby się do zwiększenia mobilności mieszkańców i wzmocnienia funkcji komunikacyjnych obszaru.

Transport zbiorowy

Na terenie gminy podstawową formę transportu publicznego stanowią połączenia autobusowe obsługiwane przez zewnętrznych przewoźników. Gmina nie posiada własnego systemu komunikacji zbiorowej, a dostępność transportu opiera się na regularnych liniach autobusowych łączących miejscowości gminy z ośrodkami sąsiednimi.

Szlaki

Na terenie gminy występują regionalne szlaki rowerowe: Szlak Bursztynowy, W centrum Polski oraz Gorące Źródła, które są szlakami wyznakowanymi. Ponadto, na obszarze gminy ma swój przebieg Europejski Szlak kulturowy – Bursztynowy (samochodowy), który nie jest szlakiem wyznakowanym. Na

obszarze Gminy działa Punkt Informacji Turystycznej w Świnicach Warckich w strukturze Gminnej Biblioteki Publicznej im. Św. Faustyny Kowalskiej w Świnicach Warckich. Dodatkowo, na obszarze gminy znajdują się także 2 szlaki piesze: św. Faustyny Kowalskiej i Szlak Marii Konopnickiej. Gmina planuje dalszy rozwój tras, szlaków, ścieżek i dróg rowerowych jako elementu uzupełniającego sieć infrastruktury komunikacyjnej, z zachowaniem spójności z sąsiednimi gminami.

Ponad przewiduje się uwzględnienie powiązań z korytarzami regionalnych tras rowerowych, których schematyczny przebieg i numeracja zostały przyjęte uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego Nr 926/25 z dnia 8 lipca 2025 r. Zgodnie z ustaleniami trasy regionalne i krajowe mają tworzyć sieć szkieletową dla ruchu rowerowego w województwie. W związku z tym planuje się podłączanie lokalnych tras rowerowych do tej sieci, tak aby skutecznie łączyły lokalne źródła i cele podróży.

Główne elementy infrastruktury społecznej

Administracja publiczna

Siedzibą władz gminy jest miejscowość Świnice Warckie, pełniąca funkcję centralnego ośrodka administracyjno-usługowego. Sołectwa wspierają realizację polityki lokalnej, dbając o potrzeby mieszkańców na poziomie miejscowym. Skuteczna współpraca urzędu gminy, sołectw i mieszkańców stanowi podstawę rozwoju gminy oraz podnoszenia jakości życia społeczności lokalnej.

Edukacja i kultura

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkolno-Przedszkolny, w skład, którego wchodzi Szkoła Podstawowa w Świnicach Warckich wraz z jej filią w Piaskach oraz przedszkole gminne. Gmina nie posiada szkół ponadpodstawowych – najwięcej młodzieży dojeżdża do szkół w mieście Łęczycy. Dodatkowo działa na terenie gminy Zespół Placówek Edukacyjno–Wychowawczych i Rehabilitacyjnych w Stemplewie. Opiekę nad dziećmi do lat 3 zapewnia prywatny żłobek zlokalizowany w Świnicach Warckich.

Działalność kulturalną w gminie prowadzą przede wszystkim dwie instytucje: Gminny Ośrodek Kultury w Świnicach Warckich oraz Gminna Biblioteka Publiczna im. Św. Faustyny Kowalskiej w Świnicach Warckich, posiadająca także filię w Piaskach. Przy GOK działa Uniwersytet Trzeciego Wieku, a także pięć zespołów ludowych i wokalnych. W gminie aktywnie funkcjonuje kilka kół gospodyń wiejskich.

W ostatnim czasie obserwuje się rosnące zainteresowanie mieszkańców różnorodnymi formami uczestnictwa w kulturze, jednak równocześnie zgłaszane są braki w ofercie kulturalnej. Wskazuje to na

potrzebę dalszego rozwoju działalności kulturalnej z uwzględnieniem potrzeb różnych grup wiekowych. Na terenie gminy działa również Dwór Parski – prywatna inicjatywa mająca na celu promocję lokalnej historii i kultury.

Gmina planuje poprawę dostępności do podstawowych usług publicznych, w tym szkół, przedszkoli oraz obiektów kulturalnych i sportowych, z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami.

Dziedzictwo kulturowe i zabytki

Gmina Świnice Warckie posiada bogate dziedzictwo historyczne i archeologiczne, obejmujące m.in. grodzisko wczesnośredniowieczne w Zbylczycach oraz stanowiska archeologiczne w Zbylczycach i Kozankach Podleśnych. Ważnym elementem krajobrazu kulturowego są zespoły dworskie i folwarczne w miejscowościach Kozanki Podleśne, Parski, Stemplew, Świnice Warckie i Zbylczyce, a także zabytkowe kościoły w Grodzisku i Świnicach Warckich.

Gmina w swoich zasobach posiada zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych woj. łódzkiego tj.⁹

- Grodzisko - kościół par. p.w. śś. Piotra i Pawła, nr rej.: 491 z 02.08.1967
- Kozanki Podleśne- zespół dworski, nr rej.: A-411/153 z 28.12.1988:
- Parski- zespół dworsko-parkowy, nr rej.: A 445/186 z 07.08.1990:
- Zbylczyce- założenie dworsko-parkowe, nr rej.: A-414/156 z 21.02.1989:

Uzupełnieniem dziedzictwa są pojedyncze obiekty zabytkowe, takie jak dworek Marii Konopnickiej w Gusinie oraz historyczne domy w okolicznych wsiach. Na terenie gminy znajdują się także ruiny wiatraka, położone w miejscowości Chwalborzyce.

Ochrona i rewitalizacja tych obiektów, połączona z ich promocją oraz wykorzystaniem w celach edukacyjnych i turystycznych, stanowi istotny kierunek rozwoju gminy.

Rekreacja i sport

Na terenie gminy funkcjonują obiekty i tereny rekreacyjne, stanowiące istotny potencjał dla rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej oraz wzmacniania integracji społecznej. Do najważniejszych

⁹ Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych woj. łódzkiego (stan na 09.06.2025 r.), dostęp 10.10.2025 r.

należą: kompleks sportowy „Orlik” w Świnicach Warckich, boiska do piłki nożnej w Świnicach Warckich oraz place zabaw w Świnicach Warckich i w Piaskach. Infrastruktura ta sprzyja aktywnemu spędzaniu wolnego czasu przez mieszkańców oraz rozwojowi lokalnych inicjatyw sportowych i rekreacyjnych.

Ważnym elementem przestrzeni publicznej jest również teren rekreacyjno-imprezowy przy ul. Jana Pawła II w Świnicach Warckich, który posiada duży potencjał rozwojowy. Aby mógł stać się reprezentacyjnym miejscem integracji mieszkańców oraz organizacji wydarzeń plenerowych, niezbędne jest jego odpowiednie zagospodarowanie i wyposażenie w nowoczesną, funkcjonalną infrastrukturę rekreacyjno-kulturalną.

W Gminie kluczowy potencjał rozwojowy stanowią walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz dostępne tereny, które mogą służyć celom społecznym, rekreacyjno-sportowym i integrującym mieszkańców. Z tego względu w strategii wyznaczono Obszar Strategicznej Interwencji (OSI): Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura społeczna. Wśród najważniejszych terenów o wyjątkowym potencjale znajdują się: grunty w Bielawach, Władysławowie, Kozankach Podleśnych i Chwałborzycach możliwe do przekształceń inwestycyjnych lub rekreacyjnych; istniejące obiekty sportowo-rekreacyjne, takie jak kompleks Orlik, boiska i place zabaw; oraz teren rekreacyjno-imprezowy przy ul. Jana Pawła II, który po odpowiednim zagospodarowaniu może stać się reprezentacyjnym miejscem spotkań mieszkańców i organizacji wydarzeń plenerowych.

Turystyka

Gmina Świnice Warckie posiada duży potencjał turystyczny, wynikający z atrakcyjnych walorów przyrodniczych objętych systemem ECONET-PL, a także bogatego dziedzictwa religijnego i kulturowego. W miejscowości Głogowiec urodziła się św. Siostra Faustyna Kowalska, co czyni gminę ważnym ośrodkiem turystyki pielgrzymkowej. Miejsce narodzin świętej jest pod opieką Zakonu Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Świnicach Warckich, który obsługuje licznych pielgrzymów. Dodatkowo warto zaznaczyć, że w miejscowości Świnice Warckie zlokalizowane jest Sanktuarium Chrztu Św. Faustyny, w którym odbywają się wszelkie uroczystości kościelne związane z jej osobą.

Na terenie gminy rozwija się także turystyka krajoznawcza, agroturystyka oraz turystyka konna, wspierana przez lokalne gospodarstwa i ośrodki jeździeckie. Aby w pełni wykorzystać potencjał turystyczny, gmina planuje dalszy rozwój infrastruktury szlaków, zaplecza noclegowo-gastronomicznego oraz promocja lokalnych produktów i atrakcji. Warto również rozwijać strefy koncentracji aktywności turystycznej i budować na ich bazie kompleksową ofertę. Działania te przyczynią się do wzmocnienia pozycji Świnic Warckich jako istotnego punktu na mapie turystyki

religijnej i przyrodniczej regionu. Działania te przyczynią się do wzmocnienia pozycji Świnic Warckich jako istotnego punktu na mapie turystyki religijnej i przyrodniczej regionu, a także wzmocnienia lokalnej gospodarki i aktywizacji przedsiębiorczości.

Ochrona zdrowia

Na obszarze Gminy działalność prowadzi Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w którym funkcjonuje gabinet lekarza rodzinnego oraz realizowane są świadczenia z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, w tym usługi pielęgniarki POZ. W gminie dostępne są także prywatny gabinet stomatologiczny, apteka oraz punkt apteczny. Specjalistyczna opieka medyczna oraz leczenie szpitalne są zapewniane mieszkańcom przez placówki znajdujące się w pobliskich miastach, takich jak Łęczyca, Koło, Turek, Kutno, Poddębice i Łódź.

Pomoc społeczna

W Gminie kwestie społeczne realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka ta wykonuje zadania określone w przepisach o pomocy społecznej oraz świadczeniach rodzinnych, a jej działalność koncentruje się m.in. na koordynowaniu działań związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie gminy.

Ochotnicze straże pożarne

Na terenie Gminy działa 10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które wspierają bezpieczeństwo lokalnej społeczności. Jednostka OSP w Świnicach Warckich jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). Warto zaznaczyć, że przy części obiektów, dokładnie przy sześciu jednostkach OSP, funkcjonują także świetlice wiejskie, pełniące ważną rolę w integracji lokalnej społeczności, stanowiąc dodatkowe zaplecze społeczne w gminie.

Główne elementy infrastruktury technicznej

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Świnice Warckie posiada rozwiniętą sieć wodociągową. Usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę świadczone są przez Urząd Gminy Świnice Warckie. Na terenie gminy funkcjonują dwie stacje uzdatniania wody.

Stacja Uzdatniania Wody w Świnicach Warckich:

- obsługiwane miejscowości: Świnice Warckie, Świnice Warckie-Kolonia, Głogowiec, Wola Świniecka, Kraski, Kaznów, Kozanki Podleśne, Stemplew, Wyganów, Zbylczyce, Chwałborzyce, Chorzepin.
- Ujęcie obsługuje również miejscowości z sąsiednich gmin.

Stacja Uzdatniania Wody w Piaskach:

- obsługiwane miejscowości: Piaski, Drozdów, Bielawy, Gusin, Grodzisko, Kosew, Parski, Podgórze, Podłęże, Rogów i Władysławów.

Sieć kanalizacyjna

Gmina Świnice Warckie nie posiada w pełni uregulowanego systemu gospodarki ściekowej. Zorganizowanym systemem zbiorowego odprowadzania ścieków objęte są miejscowości: Świnice Warckie, Początek Głogowca oraz Kraski do torów PKP. Ścieki sanitarne w pozostałych miejscowościach gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szamba).

Na obszarze gminy funkcjonuje biologiczna oczyszczalnia ścieków o wydajności 200 m³/d, bezpośrednio obsługująca miejscowość Świnice Warckie. Ponadto oczyszczalnia wyposażona jest w punkt zlewny, do którego dowożone są ścieki ze zbiorników bezodpływowych z okolicznych wsi.

Gmina planuje rozwój wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych, w tym modernizację istniejącej lub budowę nowej oczyszczalni ścieków. Jednocześnie istotnym założeniem gminy jest zachowanie funkcjonującego systemu, opartego na połączeniu oczyszczalni zbiorczej z przydomowymi oczyszczalniami ścieków, co umożliwi efektywne i elastyczne zarządzanie ściekami, zwłaszcza na obszarach o rozproszonej zabudowie.

Gospodarka odpadami

W ramach ustawowego obowiązku utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy, odbiór oraz zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych realizowane są przez firmę zewnętrzną, ponieważ gmina nie posiada własnej firmy transportowej. Na terenie gminy funkcjonuje również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany w Świnicach Warckich.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Przez teren gminy Świnice Warckie przebiega linia rozdzielcza 110 kW zasilająca stację transformatorowo-rozdzielczą 110/15 kW (GPZ) „Kraski”. Gmina zasilana jest poprzez wyprowadzone z tego GPZ linie napowietrzne i kablowe 15 kW, stacje transformatorowe 15/04 kW oraz linie niskiego napięcia. W ramach rozwoju infrastruktury elektroenergetycznej planowana jest budowa nowej linii wysokiego napięcia 400 kW.

Infrastruktura gazowa

Infrastruktura gazowa na obszarze gminy jest niedostatecznie rozwinięta. Sieć gazowa funkcjonuje jedynie częściowo – w miejscowości Stemplew, natomiast pozostałe wsie nie są do niej podłączone. W efekcie mieszkańcy korzystają z indywidualnych źródeł zaopatrzenia w gaz, takich jak butle gazowe lub przydomowe zbiorniki na gaz płynny. Gmina planuje dalszy rozwój infrastruktury gazowej.

Infrastruktura ciepłownicza

Na terenie gminy obecnie nie funkcjonuje infrastruktura ciepłownicza, jednak w planach przewidziany jest jej rozwój.

Odnawialne źródła energii

Na terenie gminy zlokalizowana jest farma fotowoltaiczna. Gmina planuje rozwój w kierunku odnawialnych źródeł energii i błękitno-zielonej infrastruktury.

System powiązań przyrodniczych i walorów krajobrazowych

Gmina Świnice Warckie położona jest w obrębie Niziny Południowowielkopolskiej, w mezoregionie Kotliny Kolskiej. Charakteryzuje się niskim stopniem lesistości, a w krajobrazie dominują tereny rolnicze i łąkowe.

Istotnym elementem systemu przyrodniczego są Obszar Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej oraz obszary sieci Natura 2000, które odgrywają ważną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej i ciągłości ekologicznej. Położenie gminy w otoczeniu cennych przyrodniczo terenów stwarza także potencjał dla rozwoju turystyki przyrodniczej i krajobrazowej.

Lesistość

Grunty leśne stanowią około 7,5% powierzchni gminy. Występują tu głównie lasy o charakterze siedliska boru mieszanego świeżego i boru świeżego, o mało zróżnicowanym drzewostanie – dominują sosna i świerk, z niewielkim udziałem modrzewia, brzozy i dębu. Na terenach wilgotnych przeważają

lasu olszowo-brzozowe. Roślinność naturalna charakteryzuje się wysokim stopniem zachowania naturalnych cech siedlisk.

Obszary chronione

Na terenie gminy występują następujące obszary chronione:

Natura 2000:

- Obszar Specjalnej Ochrony PLB100001 – Pradolina Warszawsko-Berlińska – obejmuje niemal wszystkie gminy powiatu łęczyckiego (z wyjątkiem Daszyny), przechodząc przez centralną część powiatu w płaszczyźnie równoleżnikowej.
- Specjalny Obszar Ochrony PLH100006 – Pradolina Bzury-Neru – podobnie jak OSO PLB100001, obejmuje wszystkie gminy powiatu łęczyckiego poza Daszyną i jest z nim silnie powiązany.

Obszar	Chronionego	Krajobrazu	Pradoliny	Warszawsko-Berlińskiej
Obszar obejmuje dolinę rzeki Bzury wraz z otaczającymi ją podmokłymi terenami, łąkami, terenami rolniczymi, kompleksami stawów rybnych oraz mniejszymi ciekami wodnymi stanowiącymi dopływy Bzury, a także niewielkimi lasami. Dolinę porasta mozaika szuwarów turzycowych i roślinności łąkowej.				

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Świnice Warckie znajdują się liczne pomniki przyrody, które stanowią cenny element lokalnego krajobrazu i przyczyniają się do ochrony dziedzictwa przyrodniczego. W Zbylczycach chronione są: park wiejski z aleją grabową oraz grupa Topól białych. W Stemplewie i na ul. Jesionowej w Świnicach Warckich znajdują się okazałe dęby szypułkowe, natomiast w Parskach chroniona jest Topola czarna.

Krajobrazy priorytetowe

Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Łódzkiego, na terenie gminy występuje krajobraz priorytetowy:

Krajobraz priorytetowy Pradolina Bzury-Neru (Łęka–Dobrogosty), kod 10-318.14-27.

W ramach Audytu Krajobrazowego Województwa Łódzkiego wskazany został obszar rekomendowany do przeprowadzenia analiz w kierunku możliwości objęcia formą ochrony przyrody zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (np. rezerwat przyrody Dolina Neru k. Dąbia).

Korytarze ekologiczne

Przez teren gminy przebiega korytarz ekologiczny o randze krajowej – Korytarz Północno-Centralny Dolina Bzury-Neru (KPnC-20).

Walory estetyczno-widokowe

W ramach Audytu Krajobrazowego Województwa Łódzkiego na obszarze Gminy Świnice Warckie zidentyfikowano elementy krajobrazu o istotnych walorach estetycznych, widokowych i przyrodniczych. Do kluczowych walorów estetyczno-widokowych zaliczono: dominantę pozytywną, akcenty punktowe, ciąg widokowy oraz makrownętrze Pradoliny Bzury i Neru.

Wody powierzchniowe

Gmina Świnice Warckie w całości leży w dolinie rzeki Ner, a odwadnianie terenu odbywa się głównie w kierunku północnym do Nera oraz na zachód do rzeki Pisi. Sieć wodna jest stosunkowo dobrze rozwinięta, choć przeważają cieki okresowe. Wschodnim i północnym skrajem Nera zachowały się w niektórych fragmentach cechy naturalne, takie jak kręty bieg rzeki, malownicze zakola i starorzecza, natomiast odcinki równoleżnikowe są wyprostowane, obwałowane i silnie zabagnione, z siecią rowów melioracyjnych.

Na terenie gminy nie występują większe zbiorniki wodne. Występują natomiast oczka wodne, stawy rybne oraz zbiorniki potorfowe w Świnicach Warckich, Drozdowie i w lesie zbyczyckim, z których niektóre są płytkie i częściowo wyschnięte. W dolinie Nera większość cieków została włączona do systemu melioracyjnego poprzez wyprostowanie i pogłębienie, co powoduje niedobór wody na wyżej położonych terenach wysoczyznowych i stromych zboczach doliny.

Oprócz Nera przez gminę przepływają także inne cieki, takie jak Pisia (dopływ Bzury), Kanał Zbylczycki, Kanał Środkowy i Kanał Drozdów, które stanowią część lokalnego systemu melioracyjnego i odwadniają teren gminy.

Wody podziemne

Na terenie gminy Świnice Warckie występują dwa główne piętra wodonośne: czwartorzędowe oraz kredowe. Przez obszar Gminy przebiega granica Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Surowce naturalne

Gmina Świnice Warckie posiada ograniczone zasoby naturalne. Udokumentowane jest złożo piasków kwarcowych „Świnice” o powierzchni 50 ha i zasobach około 2,5 mln m³, które nie jest eksploatowane i w większości jest zalesione. W Kraskach rozpoznano perspektywiczne złożo wapieni, a na terenie gminy występują również niskie torfowiska szuwarowe i olesowe.

Tereny zamknięte

Na obszarze gminy Świnice Warckie tereny zamknięte występują wzdłuż linii kolejowej nr 131. Obejmują one pas infrastruktury kolejowej, na którym obowiązują ograniczenia w dostępie ze względów bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony infrastruktury kolejowej.

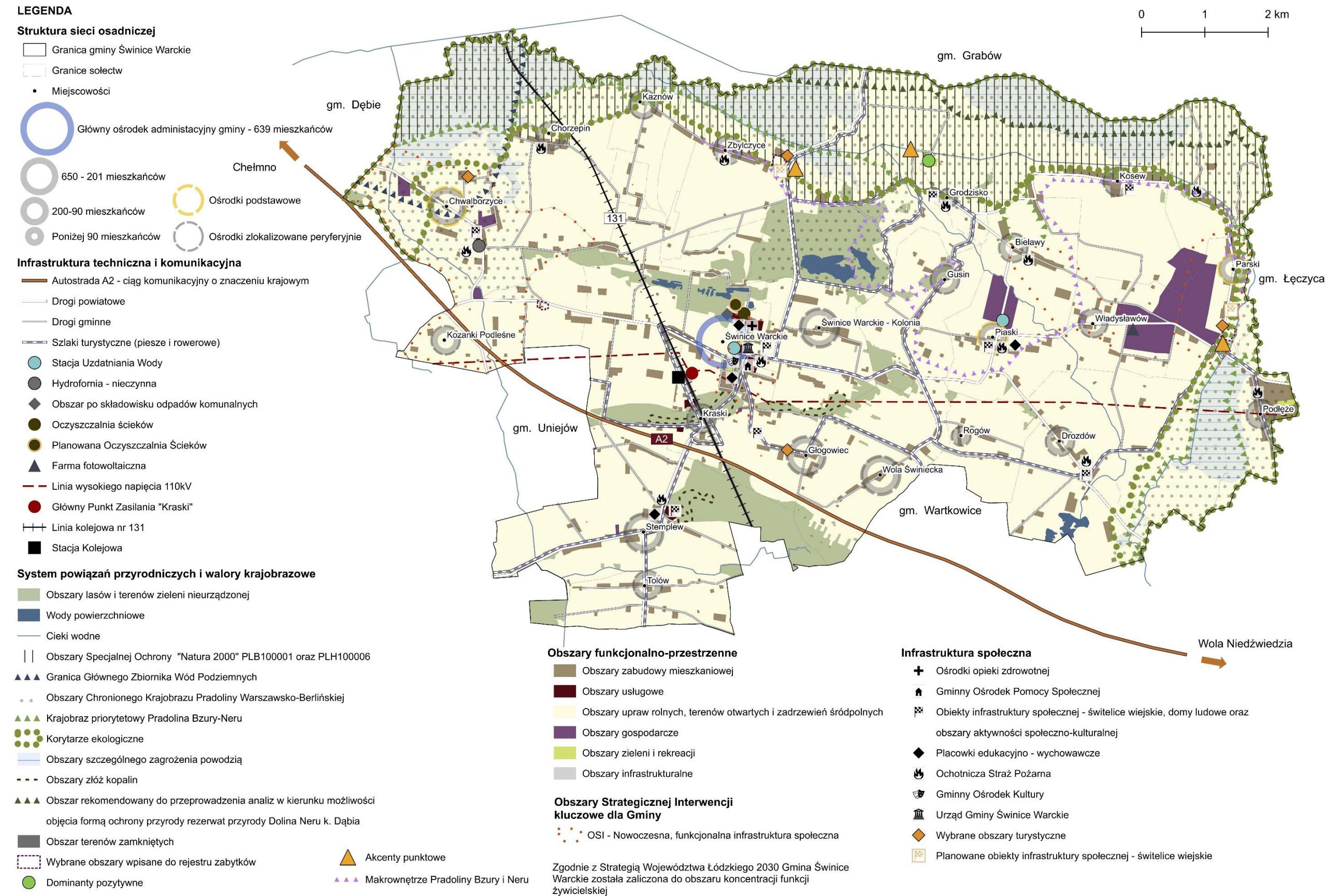
Zagrożenie powodzią

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego i mapami ryzyka powodziowego, gmina Świnice Warckie jest narażona na wystąpienie powodzi ze strony rzeki Ner, a prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat).

Zagrożenie suszą

Gmina Świnice Warckie, według łącznego zagrożenia suszą, jest gminą silnie zagrożoną wystąpieniem zjawiska suszy. W przypadku suszy hydrogeologicznej obszar zaliczany jest do klasy I, co oznacza słabe zagrożenie. Susza hydrologiczna osiąga tu poziom klasy II, czyli umiarkowanego zagrożenia. Natomiast susza rolnicza sklasyfikowana została jako ekstremalne zagrożenie, szczególnie istotne dla upraw i bezpieczeństwa żywnościowego. Uwzględniając postępujące zmiany klimatyczne, można przewidywać wzrost częstotliwości tego zjawiska w przyszłości.

Rysunek 1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Świnice Warckie

2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Świnice Warckie

Poniżej określono kluczowe kierunki zmian i zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Świnice Warckie, w odniesieniu do wypracowanej w ramach Strategii wizji jej rozwoju w perspektywie 2036 r.

I KIERUNKI ZMIAN

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Rozwój struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy zgodnie z zasadami ochrony środowiska przyrodniczego oraz z uwzględnieniem zasad służących adaptacji do zmian klimatu.
- Utrzymanie ładu przestrzennego i przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozlewaniu się zabudowy.
- Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury technicznej – uzbrajanie terenów pod zabudowę mieszkaniową w podstawową infrastrukturę sieciową.
- Wzmacnianie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między wszystkimi miejscowościami gminy.
- Kształtowanie nowej zabudowy mieszkaniowej poprzez dopełnianie istniejących struktur osadniczych w kierunku tworzenia zwartych układów.
- Prowadzenie polityki przestrzennej z poszanowaniem walorów kulturowych obszarów wiejskich, z uwzględnieniem m.in. historycznie ukształtowanych układów ruralistycznych, struktur zabytkowych, historycznych założeń przestrzennych i zabytków.
- Dążenie do wykorzystania potencjału dostępności komunikacyjnej gminy, w tym np. poprzez utworzenie strefy biznesowej/gospodarczej/inwestycyjnej w pobliżu autostrady A2.
- Zabezpieczanie rezerw terenowych pod zabudowę mieszkaniową (z preferencją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej) w związku z postępującymi trendami demograficznymi i z uwzględnieniem obecnego i przewidywanego zapotrzebowania wynikającego z analiz.
- Ograniczanie lokalizacji nowej zabudowy na terenach szczególnie cennych przyrodniczo i atrakcyjnych krajobrazowo oraz w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Unikanie wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych wzdłuż tranzytowych ciągów komunikacyjnych na obszarach dotychczas nieurbanizowanych.

Określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

W perspektywie 2036 roku w gminie Świnice Warckie można spodziewać się zwiększonego zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową, co wynika z jej obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej oraz zaplanowanej interwencji strategicznej zmierzającej do znaczącej poprawy jakości życia w gminie i jej stałego podnoszenia atrakcyjności osiedleńczej. Argumentem przemawiającym za koniecznością rozwoju funkcji mieszkaniowych gminy jest pozytywny trend demograficzny obserwowany w ostatnich latach. Mimo ogólnopolskich tendencji spadkowych, populacja gminy Świnice Warckie maleje w stosunkowo niskim tempie, co związane jest przede wszystkim z korzystnym saldem migracji – sytuacja ta jest korzystniejsza niż w skali powiatu łęczyckiego i województwa łódzkiego. Gmina wykazuje zatem potencjał demograficzny i urbanizacyjny, który może być dodatkowo wzmocniony poprzez poprawę dostępności usług publicznych oraz dalszy rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, co zaplanowano w ramach strategii rozwoju na lata 2026-2036.

Przyjmuje się, że według zasad określonych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r.¹⁰, w gminie Świnice Warckie w perspektywie najbliższych 20 lat konieczne będzie zapewnienie nowej zabudowy mieszkaniowej dla około 87 osób. Wielkość ta nie odzwierciedla jednak indywidualnej sytuacji, potencjału i możliwości rozwojowych gminy. Ze względu na fakt posiadania w przeszłości praw miejskich przez Świnice Warckie, miejscowość stanowiąca siedzibę gminy charakteryzuje się zwartą zabudową i koncentracją usług, których dostępność jest wciąż jednak stosunkowo niska. Biorąc pod uwagę wzrastające zainteresowanie gminą jako miejscem zamieszkania, istotnym wyzwaniem jest zatem rozwijanie funkcji usługowych i mieszkaniowych. W ostatnich latach zauważa się bowiem zwiększenie popytu na działki pod zabudowę mieszkaniową, co nie znajduje pełnego odzwierciedlenia w wyliczeniach opartych wyłącznie na danych demograficznych. Wobec czego, również w myśl przepisów ww. Rozporządzenia¹¹ można przyjąć, że w perspektywie najbliższych 20 lat konieczne będzie zapewnienie nowej zabudowy mieszkaniowej dla nawet 500 osób.

Analiza zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wskazuje na konieczność zwiększenia liczby dostępnych mieszkań i terenów pod zabudowę, aby sprostać przyszłym potrzebom mieszkańców. Szczególne zapotrzebowanie w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej w gminie Świnice Warckie dotyczy w szczególności terenów sołectw oraz miejscowości o charakterze typowo rolniczym, gdzie

¹⁰ § 3 Ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów

¹¹ § 3 Ust. 9 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów

rozwój funkcji mieszkaniowej odbywa się obecnie w dużej mierze poprzez zabudowę zagrodową w gospodarstwach rolnych. Zabudowa ta pełni istotną funkcję społeczną i gospodarczą, wspierając lokalną działalność rolniczą, utrzymanie dziedzictwa kulturowego oraz przeciwdziałanie wyludnianiu się wsi.

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Systemy komunikacji

- Kształtowanie i rozwijanie układu komunikacyjnego gminy w oparciu o autostradę A2, drogi powiatowe i drogi gminne.
- Rozbudowa i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej i okołodrogowej, w tym dróg, chodników, ciągów pieszo-rowerowych.
- Rozwój tras, szlaków, ścieżek i dróg rowerowych jako elementu uzupełniającego sieć infrastruktury komunikacyjnej, z zachowaniem spójności na granicy z sąsiednimi gminami.
- Dążenie do zapewnienia obsługi kolejowego transportu osobowego w gminie oraz uruchomienia dworca/przystanku kolejowego.

Infrastruktura techniczna

- Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych, w tym modernizację istniejącej lub budowa nowej oczyszczalni ścieków.
- Dążenie do zabezpieczenia dostępu i właściwego standardu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, z uwzględnieniem indywidualnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach zabudowy rozproszonej (w przypadku gdy znajdują się one w strefie ekonomicznie i technicznie nieuzasadnionego rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej).
- Rozwijanie sieci gazowej i ciepłowniczej.
- Dążenie do rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, w tym światłowodowej.
- Dążenie do racjonalnego wykorzystania istniejącej infrastruktury, w tym poprzez podnoszenie standardu zdegradowanych obiektów i przestrzeni oraz nadawanie im nowych funkcji społecznych i turystyczno-rekreacyjnych.

Infrastruktura społeczna

- Poprawa dostępności do podstawowych usług publicznych, w tym szkół, przedszkoli, przychodni, obiektów kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

- Dążenie do zapewnienia dobrej dostępności czasowej i przestrzennej podstawowych usług, w tym poprzez kształtowanie lokalnych centrów usługowych i centrów aktywności społecznej w obrębie poszczególnych wsi.
- Rozwój zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego, w tym pieszo-rowerowych tras i szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (miejsca odpoczynku, parkingi, zaplecze gastronomiczne) oraz agroturystyki na obszarach o największym potencjale dla rozwoju tej funkcji.
- Rozwijanie infrastruktury i zagospodarowywanie przestrzeni sprzyjającej aktywności i integracji społecznej, np. lokalnych miejsc spotkań dla mieszkańców, w tym poprzez budowę nowych świetlic wiejskich lub adaptację nieużytkowanych obiektów na te cele.
- Kształtowanie atrakcyjnych, funkcjonalnych przestrzeni publicznych poprzez ich uporządkowanie i zagospodarowanie.
- Uzupełnianie przestrzeni publicznej o elementy małej architektury, w tym ławki, wiaty i inne miejsca odpoczynku skierowane m.in. do seniorów i innych osób ze szczególnymi potrzebami.

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Należy dążyć do rewaloryzacji, ochrony i rozwoju istniejących zasobów środowiska przyrodniczego oraz zmniejszania negatywnego wpływu działalności człowieka na to środowisko.
- Należy dążyć do zapewnienia naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach, zwłaszcza podmokłych, oraz ochrony i kształtowania stref przejściowych między różnego rodzaju ekosystemami.
- Należy dążyć do ochrony obszarów źródłkowych, terenów podmokłych, zbiorników wodnych oraz odtwarzania i ochrony mokradeł oraz starorzeczy.
- Należy ograniczać działalność powodującą fizyczną i chemiczną degradację siedlisk przyrodniczych, w tym prowadzących do długotrwałego obniżenia poziomu wód gruntowych.
- Należy zapobiegać niekorzystnym zmianom jakościowym i ilościowym w drzewostanach.
- Należy dążyć do zachowania ciągłości przyrodniczej, w tym poprzez ograniczanie presji osadniczej na terenach pełniących funkcje korytarzy ekologicznych i przewietrzających, ograniczanie barier przestrzennych oraz wprowadzanie rozwiązań umożliwiających zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych.

- W obrębie krajobrazu priorytetowego Pradolina Bzury - Neru (Łęka-Dobrogosty) strukturę przestrzenną należy kształtować z uwzględnieniem funkcji przyrodniczej jako dominującej, z dopuszczeniem funkcji turystycznej i rolnej. Należy dążyć do utrzymania dotychczasowego sposobu zagospodarowania, zgodnie z potrzebą zrównoważonego rozwoju i zasadą kształtowania ładu przestrzennego oraz z uwzględnieniem możliwości objęcia obszaru „Dolina Neru k. Dąbia” ochroną w ramach form ochrony przyrody¹².
- Należy prowadzić racjonalną gospodarkę wodną w sposób niezaburzający naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach, w tym poprzez zapewnianie drożności w ciekach wodnych, stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie w zakresie naturalnej retencji, a także dążyć do zwiększania retencjonowania wód poprzez tworzenie i rekultywację zbiorników retencyjnych, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, rozwój i modernizację systemów melioracji wodnych oraz zachowanie trwałych użytków zielonych i terenów podmokłych.
- W procesie planowania i realizacji obiektów budowlanych należy uwzględniać naturalne ukształtowanie terenu, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności zachowania naturalnego charakteru doliny rzeki Ner i jej koryta.
- Należy ograniczać wprowadzanie inwestycji mogących negatywnie wpływać na walory widokowo-kompozycyjne krajobrazu, w tym np. zabudowy przeskalowanej pod względem powierzchni lub wysokości, elementów ograniczających lub przesłaniających otwarcia widokowe.
- W obrębie obszarów szczególnie cennych przyrodniczo i atrakcyjnych krajobrazowo należy ograniczać zagospodarowanie turystyczne, m.in. poprzez projektowanie infrastruktury turystycznej z uwzględnieniem chłonności turystycznej obszaru oraz stosowanie rozwiązań umożliwiających skuteczne kanalizowanie ruchu turystycznego.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Należy dążyć do ochrony zasobów historyczno-kulturowych gminy poprzez realizację prac remontowych, konserwatorskich i restauratorskich obiektów zabytkowych wraz z nadawaniem im funkcji społecznych, kulturalnych i turystycznych.
- Przy realizacji nowej zabudowy oraz zabudowy istniejącej poddawanej remontom, przebudowie, rozbudowie i nadbudowie należy stosować materiały lokalne, tradycyjne,

¹² Forma ochrony przyrody proponowana w Audycie krajobrazowym województwa łódzkiego.

harmonijnie wkomponowane w otoczenie oraz dostosowywać gabaryty i formę obiektów do historycznej zabudowy.

- Należy przeciwdziałać degradacji otoczenia obiektów zabytkowych przez dewastację i nieodpowiednie użytkowanie.
- Należy dążyć do ograniczania negatywnego wpływu turystyki na środowisko naturalne, historyczne, kulturowe i społeczne gminy, m.in. poprzez odpowiednie kanalizowanie ruchu turystycznego i właściwe udostępnianie zasobów kulturowych i przyrodniczych.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597 i 1688)

Na terenie Gminy Świnice Warckie nie wyznacza się terenów pod lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego. Ewentualna lokalizacja ww. obiektów powinna następować zgodnie z zasadami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz z uwzględnieniem wymogów przepisów szczególnych dla tego rodzaju inwestycji. Lokalizacja nowych obiektów usługowych wymaga ponadto dostosowania obiektu w zakresie sposobu sytuowania, skali, proporcji i formy architektonicznej, odpowiednio do kontekstu krajobrazowego.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w gminie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy.
- Należy dążyć do zachowania zgodności pomiędzy inwestycją celu publicznego a intensywnością i formami zagospodarowania otaczającego obszaru.
- Inwestycje celu publicznego należy realizować w sposób zapewniający maksymalną ochronę walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.
- Należy dążyć do minimalizowania zagrożeń powodowanych przez inwestycję celu publicznego.

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Urządzenia wytwarzające energię należy lokalizować na terenach i obiektach, dla których określono taką możliwość w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub wynika to z przepisów ogólnych.

- Podczas fazy realizacji i eksploatacji inwestycji związanej z farmami fotowoltaicznymi należy dążyć do zachowania warunków środowiskowych poprzez stosowanie specjalistycznych technologii, urządzeń i rozwiązań technicznych.
- Należy dążyć do ograniczania wielkopowierzchniowych inwestycji w rejonie występowania stanowisk roślin chronionych lub ich zabezpieczenia zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody.
- Lokalizacja wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych musi uwzględniać m.in. stosowanie rozwiązań wykorzystujących zieleń rodzimą w celu zmniejszenia ingerencji instalacji w krajobraz, tworzenia enklaw dla bytowania zwierząt oraz utrzymania powierzchni biologicznie czynnej.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Należy ograniczać lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
- W stosunku do istniejących i projektowanych inwestycji mogących oddziaływać na środowisko należy dążyć do ograniczenia ich uciążliwości do granic użytkowania oraz stosować środki techniczne minimalizujące negatywne oddziaływanie prowadzonej działalności na środowisko i zdrowie ludzi.

7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Należy prowadzić racjonalną gospodarkę rolną, w sposób niezaburzający naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach, w celu zapobiegania sukcesji na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne przez zbiorowiska zaroślowe oraz leśne.
- Należy dążyć do rozwijania rolnictwa zrównoważonego (ekstensywnego i ekologicznego) oraz zachowania zróżnicowanej struktury upraw i ograniczania upraw monokulturowych wykazujących duże zapotrzebowanie na wodę.
- Należy prowadzić zrównoważoną gospodarkę leśną, z uwzględnieniem zachowania trwałości lasów oraz wszystkich jego funkcji w sposób niezaburzający naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach oraz dążyć do kształtowania zasobów leśnych poprzez zwiększanie lesistości oraz ochronę i wzbogacanie istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień.
- Należy ograniczać przeznaczanie gruntów leśnych na cele nieleśne.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy nie zidentyfikowano obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji. W przypadku zaistnienia obszarów problemowych, wymagających ww. działań, należy postępować na zasadach określonych przepisami prawa. Na obszarze gminy nie wyznaczono obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl przepisów ustawy o rewitalizacji.

Rozwój zabudowy, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury technicznej – uzbrajanie terenów pod zabudowę mieszkaniową w podstawową infrastrukturę sieciową oraz kształtowanie nowej zabudowy mieszkaniowej poprzez dopełnianie istniejących struktur osadniczych w kierunku tworzenia zwartych układów	Ograniczenie lokalizacji nowej zabudowy na terenach szczególnie cennych przyrodniczo i atrakcyjnych krajobrazowo oraz w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Unikanie wyznaczania nowych terenów mieszkaniowych wzdłuż tranzytowych ciągów komunikacyjnych na obszarach dotychczas niezurbanizowanych	W obrębie krajobrazu priorytetowego strukturę przestrzenną należy kształtować z uwzględnieniem funkcji przyrodniczej jako dominującej, z dopuszczeniem funkcji turystycznej i rolnej oraz utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania, zgodnie z potrzebą zrównoważonego rozwoju i zasadą kształtowania ładu przestrzennego oraz z uwzględnieniem możliwości objęcia obszaru „Dolina Neru k. Dąbia” ochroną w ramach form ochrony przyrody
Wykorzystane potencjału dostępności komunikacyjnej gminy, w tym np. poprzez utworzenie strefy biznesowej/gospodarczej/inwestycyjnej w pobliżu autostrady A2	Kształtowanie i rozwijanie układu komunikacyjnego gminy w oparciu o autostradę A2, drogi powiatowe i drogi gminne oraz rozbudowa i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej i ośrodkowej, w tym dróg, chodników, ciągów pieszo-rowerowych.	Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, w sposób niezaburzający naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach, w celu zapobiegania sukcesji na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne przez zbiorowiska zaroślowe oraz leśne, a także rozwijanie rolnictwa zrównoważonego (ekstensywnego i ekologicznego) wraz z zachowaniem zróżnicowanej struktury upraw i ograniczania upraw monokulturowych wykazujących duże zapotrzebowanie na wodę.
Rozwój tras, szlaków, ścieżek i dróg rowerowych jako elementu uzupełniającego sieć infrastruktury komunikacyjnej, z zachowaniem spójności na granicy z sąsiednimi gminami.	Zachowanie ciągłości przyrodniczej, w tym poprzez ograniczanie presji osadniczej na terenach pełniących funkcje korytarzy ekologicznych i przewietrzających, ograniczanie barier przestrzennych oraz wprowadzanie rozwiązań umożliwiających zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych	Zrównoważona gospodarka leśna, z uwzględnieniem zachowania trwałości lasów oraz wszystkich jego funkcji w sposób niezaburzający naturalnych procesów przyrodniczych w ekosystemach oraz kształtowanie zasobów leśnych poprzez zwiększanie lesistości oraz ochronę i wzbogacanie istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień.
Rozwój gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych, w tym modernizację istniejącej lub budowa nowej oczyszczalni ścieków.		

2.5 Obszary Strategicznej Interwencji

Według Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) obszar objęty strategiczną interwencją to: *określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.*

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkie 2030 wyróżnia OSI na poziomie krajowym oraz OSI na poziomie regionalnym. Gmina Świnice Warckie wpisuje się w **OSI Obszar zielonej gospodarki**, które obejmuje 94 gminy położone poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi, w których dominuje funkcja rolnicza, przyrodnicza i turystyczna. W ramach rozwoju tych obszarów istotne będą działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, wspieraniem przetwórstwa rolno-spożywczego, rozwojem produkcji ekologicznej i systemu rolnictwa zrównoważonego, ochroną i poprawą jakości środowiska, wzmocnieniem odporności obszaru na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne, dywersyfikacją gospodarczą związaną z m.in. rozwojem funkcji turystycznej, rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej oraz budowaniem zintegrowanych produktów turystycznych

Rysunek 3 OSI Obszar Zielonej Gospodarki

Lokalny obszar strategicznej interwencji

W przypadku gminy Świnice Warckie zidentyfikowano lokalne obszary o istniejących lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych.

Jako kluczowy potencjał zidentyfikowano wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz dostępność terenów, które można wykorzystać na cele społeczne, rekreacyjno-sportowe czy integrujące lokalną społeczność. Z tego względu w strategii wyznaczono obszar strategicznej interwencji kluczowy dla gminy: **Nowoczesna, funkcjonalna infrastruktura społeczna.**

Zidentyfikowane w gminie obszary o wyjątkowym potencjale rozwojowym to przede wszystkim:

- tereny położone w miejscowościach Bielawy, Władysławów, Kozanki Podleśne oraz Chwalborzyce – charakteryzujące się występowaniem gruntów rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej, które mogą być przeznaczone na inne cele niż rolnicze, np. inwestycyjne lub rekreacyjne;

- Istniejące obiekty i tereny rekreacyjne, które stanowią potencjał dla rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej i integracji społecznej, w tym: kompleks sportowy Orlik w Świnicach Warckich, boiska do piłki nożnej w Świnicach Warckich, place zabaw w Świnicach Warckich i w Piaskach;
- teren rekreacyjno-imprezowy przy ul. Jana Pawła II w Świnicach Warckich, wymagający interwencji – aby mógł pełnić funkcję reprezentacyjnego miejsca integracji mieszkańców i organizacji wydarzeń plenerowych, konieczne jest jego zagospodarowanie w odpowiednią infrastrukturę.

W celu efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów oraz skutecznego niwelowania deficytów i barier rozwojowych, w odniesieniu do lokalnego obszaru strategicznej interwencji określono poniższy zakres działań:

- Zagospodarowanie terenu rekreacyjno-imprezowego przy ul. Jana Pawła II w Świnicach Warckich, w tym poprzez budowę sceny z zadaszeniem (np. amfiteatr) wraz z zapleczem sanitarnym (toalety) i oświetleniem,
- Uporządkowanie istniejących terenów rekreacyjnych wraz z modernizacją urządzeń/wyposażenia (np. wymiana zdegradowanych obiektów małej architektury)
- Zagospodarowanie niewykorzystywanych do tej pory terenów o wysokim potencjale do pełnienia funkcji społecznych
- Budowa nowych świetlic wiejskich lub adaptacja nieużytkowanych obiektów na te cele
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w tym poprawa standardu przyszkolnych kompleksów i obiektów sportowych

2.6 Oczekiwane rezultaty planowanych działań

W celu umożliwienia oceny osiągnięcia oczekiwanych rezultatów zaplanowanych w strategii działań, konieczny jest bieżący monitoring postępów wdrażania założeń dokumentu. W jego ramach należy systematycznie śledzić efekty podejmowanych działań – pozwoli na to gromadzenie i analizowanie danych dotyczących postępów prac i ich rezultatów, określonych w poniższej tabeli. Zestawiono w niej wskaźniki, które będą podlegały monitoringowi w celu określenia poziomu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026-2036. Dla każdego z nich określono pożądaną tendencję (przewidywany wzrost lub spadek wartości), będącą efektem wdrażania strategii.

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Cel 1. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako kluczowego potencjału rozwojowego gminy Świnice Warckie				
1.1. Zapewnianie wysokiej jakości usług publicznych	- Wzrost jakości i dostępności usług publicznych w zakresie edukacji, opieki, kultury i zdrowia. - Rozszerzona oferta kulturalno-rozrywkowa dla wszystkich grup wiekowych. - Wzrost dostępności e-usług i cyfryzacja obsługi mieszkańców w urzędzie. - Usprawniona komunikacja publiczna i lepsze skomunikowanie gminy z regionem.	- Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie rozwoju oferty kulturalno-rozrywkowej - Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój e-usług	wzrostowa	- Urząd Gminy Świnice Warckie - Gminny Ośrodek Kultury w Świnicach Warckich - Gminna Biblioteka Publiczna im. Św. Faustyny Kowalskiej w Świnicach Warckich - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świnicach Warckich
1.2. Rozwijanie oferty wsparcia społecznego	- Rozwinięta oferta zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży. - Zwiększona atrakcyjność osiedleńcza gminy poprzez rozwój mieszkalnictwa. - Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych. - Poprawa jakości życia mieszkańców w trudnej sytuacji życiowej.	- Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych - Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań - Liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych i edukacyjnych z zakresu profilaktyki zdrowotnej	wzrostowa	- Urząd Gminy Świnice Warckie - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich - Gminny Ośrodek Kultury w Świnicach Warckich - Gminna Biblioteka Publiczna im. Św. Faustyny Kowalskiej w Świnicach Warckich - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świnicach Warckich
1.3. Wspieranie aktywności i integracji społecznej	- Zacieśnienie i usprawnienie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. - Poprawa dialogu władz samorządowych z mieszkańcami. - Podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej.	- Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na wspieranie aktywności obywatelskiej i integrację lokalnej społeczności - Liczba przedsięwzięć zrealizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi	wzrostowa	- Urząd Gminy Świnice Warckie - Gminny Ośrodek Kultury w Świnicach Warckich - Gminna Biblioteka Publiczna im. Św. Faustyny Kowalskiej w Świnicach Warckich - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnicach Warckich

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
	Wzmocnienie lokalnej tożsamości, ochrona i promocja dziedzictwa historyczno-kulturowego gminy.			Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świnicach Warckich
Cel 2. Wzmocnienie lokalnej gospodarki i aktywizacja przedsiębiorczości				
2.1. Podnoszenie potencjału inwestycyjnego gminy	- Przyciągnięcie nowych inwestorów i stworzenie dodatkowych miejsc pracy. - Dywersyfikacja i wzmocnienie lokalnej gospodarki.	- Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych - Liczba wdrożonych ulg i zachęt dla przedsiębiorców - Liczba zrealizowanych przedsięwzięć, kampanii, wydarzeń itp. związanych z promocją gminy	wzrostowa	Urząd Gminy Świnice Warckie
2.2. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości	- Poprawa konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw w regionie. - Lepsza promocja lokalnych producentów i sprzedaży bezpośredniej. - Wzrost liczby nowo powstałych działalności gospodarczych w gminie. - Rozwój funkcji turystycznych gminy.	- Liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia na założenie i/lub rozwinięcie działalności gospodarczej - Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie - Liczba zrealizowanych przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój oferty turystycznej w gminie	wzrostowa	Urząd Gminy Świnice Warckie
Cel 3. Kształtowanie wygodnej, funkcjonalnej przestrzeni i rozwijanie infrastruktury				
3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny	Harmonijny rozwój zabudowy w powiązaniu z infrastrukturą techniczną.	Powierzchnia nowo zagospodarowanych lub	wzrostowa	Urząd Gminy Świnice Warckie

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
	- Podniesienie poziomu estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz ich dostępności dla wszystkich grup mieszkańców. - Ograniczenie chaosu przestrzennego i zabezpieczenie zasobów przyrodniczych przed nadmierną presją urbanizacyjną.	- zmodernizowanych przestrzeni publicznych - Liczba zmodernizowanych i/lub zrewitalizowanych obiektów gminnych		
3.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej	- Lepsze skomunikowanie gminy z regionem. - Nowoczesna, wydajna infrastruktura sieciowa. - Poprawa komfortu życia mieszkańców.	- Długość nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg gminnych - Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych ciągów pieszych, rowerowych i/lub pieszo-rowerowych - Długość nowej, przebudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury sieciowej - wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej	wzrostowa	Urząd Gminy Świnice Warckie
3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej	- Poprawa jakości i dostępności infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, kulturalnej, społecznej, turystycznej. - Stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu i integracji społecznej. - Wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca do życia i spędzania czasu wolnego.	Liczba nowo wybudowanych, przebudowanych i/lub zmodernizowanych obiektów i przestrzeni sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, turystycznych	wzrostowa	- Urząd Gminy Świnice Warckie - Gminny Ośrodek Kultury w Świnicach Warckich - Gminna Biblioteka Publiczna im. Św. Faustyny Kowalskiej w Świnicach Warckich - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Świnicach Warckich

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Cel 4. Podnoszenie jakości środowiska i adaptacja gminy do zmian klimatu				
4.1. Ochrona walorów przyrodniczych	- Zmniejszenie stopnia degradacji środowiska i skuteczniejsza ochrona zasobów naturalnych. - Zachowanie bioróżnorodności i wzrost powierzchni biologicznie czynnej.	- Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu pielęgnowania i uzupełniania zieleni - Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci	wzrostowa	Urząd Gminy Świnice Warckie
4.2. Zwiększanie odporności za skutki zmian klimatu	- Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i odporności na ekstremalne zjawiska pogodowe. - Większa świadomość ekologiczna mieszkańców.	- Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu retencji wodnej i odprowadzania wód deszczowych - Liczba inwestycji mających na celu minimalizowanie skutków powodzi i podtopień - Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu ekologii i ochrony środowiska	wzrostowa	Urząd Gminy Świnice Warckie

3. System wdrażania strategii

System zarządzania strategią opiera się na wzajemnie powiązanych procesach, których skuteczna realizacja wymaga współpracy różnych podmiotów dysponujących odpowiednimi kwalifikacjami. Aby zapewnić spójność i efektywność działań, niezbędne jest precyzyjne przypisanie odpowiedzialności za konkretne zadania ujęte w strategii. Podział ten wynika zarówno z odmiennych kompetencji, jak i z poziomu odpowiedzialności przypisanego poszczególnym uczestnikom procesu. Kluczowym elementem systemu zarządzania jest nie tylko właściwa organizacja wdrażania strategii, ale również uwzględnienie trzech ściśle powiązanych i współzależnych obszarów:

- tworzenia i okresowego przeglądu strategii,
- efektywnej realizacji strategii,
- monitorowania oraz oceny osiąganych wyników.

3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

W zakresie realizacji działań zdefiniowanych w strategii wiodącą rolę będzie pełnił Wójt Gminy Świnice Warckie, który będzie wspierany przez Sekretarza, Radę Gminy, skarbnika i merytoryczne komórki Urzędu Gminy w Świnicach Warckich.

Wójt Gminy Świnice Warckie	• Przygotowanie projektu strategii przy współpracy struktur Urzędu Gminy w uzgodnieniu z Radą Gminy i mieszkańcami (zmiana zapisów w dokumencie w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców), • Zatwierdzenie zadań do realizacji w ramach strategii, • Nawiązywanie współpracy z instytucjami, organizacjami i podmiotami (administracji wyższego i niższego szczebla, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi itp.), • Działania lobbingsowe na rzecz realizacji założeń strategii.
Rada Gminy	• Analiza postępów wdrażania strategii, • Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań, • Rozpatrywanie wniosków o aktualizację strategii i podejmowanie uchwał w tym zakresie.
Skarbnik Gminy Świnice Warckie	• Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.
Sekretarz Gminy Świnice Warckie (Koordynator Strategii)	• Koordynacja prac na rzecz wdrażania strategii pomiędzy poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii, • Przygotowywanie analiz dotyczących gminy w zakresie projektów zrealizowanych ze środków UE w kontekście realizacji strategii, • Przygotowanie sprawozdań okresowych z realizacji strategii, • Upowszechnianie założeń strategii wśród mieszkańców gminy,

	• Bieżący nadzór nad realizacją strategii i rekomendowanie ewentualnych zmian w strategii.
Poszczególne komórki Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne gminy i inne podmioty zaangażowane w realizację strategii	• Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych w ramach których realizowane będą założenia strategiczne, • Realizacja poszczególnych działań strategicznych, • Informowanie Koordynatora strategii o stopniu realizacji zadań oraz przekazywanie danych do monitoringu, • Zgłaszanie problemów w realizacji zadań oraz konieczności zmian zapisów strategii.

Realizacja założeń strategii powinna odbywać się zgodnie z zasadami takimi jak:

- Partnerstwo – podmioty realizujące strategię powinny kierować się zasadą równorzędnego traktowania reprezentantów poszczególnych środowisk. Istotne jest zachowanie niezależności poszczególnych podmiotów przy jednoczesnej współpracy na rzecz urzeczywistnienia zaplanowanej wizji gminy,
- Otwartość – w prace nad realizacją założeń strategii powinni zostać zaangażowani przedstawiciele różnych środowisk i podmiotów, co zagwarantuje interdyscyplinarność zespołów roboczych,
- Efektywność – działania, które zostaną podjęte, powinny być zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić osiągnięcie wymiernych rezultatów przy oszczędnym wykorzystaniu zasobów,
- Transparentność – realizacja założeń strategicznych powinna być jawna, z założeniem udostępniania wszystkich informacji. Istotną częścią działań jest dialog pomiędzy poszczególnymi interesariuszami. Wszystkie podejmowane działania powinny być publicznie przedstawiane oraz konsultowane,
- Konsekwencja – wdrażane działania powinny odbywać się w odpowiedniej kolejności, mając na uwadze komplementarność podejmowanych działań. Istotna jest determinacja w osiąganiu założonych celów,
- Elastyczność – w przypadku zmieniających się uwarunkowań należy odpowiednio zmodyfikować założenia strategii.

Strategia będzie objęta bieżącym **monitoringiem**, polegającym na regularnej analizie postępów w realizacji zaplanowanych działań i osiąganiu celów strategicznych. Proces ten oparty zostanie na zestawie wskaźników monitorujących, określonych w rozdziale 2.6 Rezultaty planowanych działań. Głównym celem monitoringu jest zapewnienie pełnej informacji o efektach wdrażanych działań oraz ich zgodności z założeniami strategii.

Poszczególne komórki Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne i inne podmioty zaangażowane w realizację konkretnych działań w ramach strategii	Przekazywanie informacji na temat realizowanych działań, w tym wartości wskaźników przypisanych do prowadzonych działań do Koordynatora Strategii – w terminie do końca kwietnia roku następującego po roku sprawozdawczym.
Sekretarz Gminy Świnice Warckie (Koordynator Strategii)	Przygotowanie sprawozdania rocznego z realizacji strategii w terminie do końca maja. Sprawozdanie będzie stanowić część Raportu o stanie gminy, który przekładany jest Wójtowi Gminy Świnice Warckie i Radzie Gminy.

Podstawą przeprowadzenia **ewaluacji** będzie bieżący monitoring realizacji strategii. Głównym celem tego procesu jest ocena, w jakim stopniu podejmowane działania przyczyniają się do osiągnięcia założonych celów strategicznych. W ramach ewaluacji analizie poddawane są m.in.: skuteczność, efektywność, przydatność oraz trwałość osiągniętych rezultatów, a także adekwatność przyjętych celów względem zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych. Proces ten pozwala określić, na ile założenia strategii są realizowane w praktyce, oraz czy istnieje potrzeba ich korekty lub aktualizacji. Dzięki temu możliwe jest systematyczne podnoszenie jakości podejmowanych działań, doskonalenie bieżących interwencji oraz podejmowanie świadomych decyzji dotyczących dalszego kierunku rozwoju dokumentu strategicznego.

Zaleca się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w trakcie obowiązywania strategii – pierwszy w 2030 roku jako ewaluacja bieżąca (on-going), a drugi w 2036 roku jako ewaluacja końcowa (ex-post). Ocena będzie opracowywana w oparciu o dane pochodzące z regularnego monitoringu. Efektem każdego z przeglądów będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające analizę stopnia realizacji celów strategicznych oraz wykonania zaplanowanych działań. Raporty ewaluacyjne będą przedstawiane Radzie Gminy przez Wójta, wraz z propozycjami ewentualnych korekt, aktualizacji lub rozszerzenia treści dokumentu strategicznego.

Ewaluacja ex-ante – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) w art. 10a. ust. 2 zawarto zapis, że podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju przed jej przyjęciem (ewaluacja ex-ante). Ma to na celu ocenę jakości i wartości procesu oraz potencjalnych efektów wdrażania strategii, zgodnie z wytycznymi

zawartymi w opracowaniu pt. *Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny*, dostępnym na stronie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Przeprowadzenie ewaluacji ma służyć poprawie jakości planowanej interwencji.

Aktualizacja strategii, rozumiana jako zmiana jej zapisów, będzie dokonywana w uzasadnionych przypadkach, wynikających ze zmian zachodzących w otoczeniu wewnętrznym lub zewnętrznym Gminy Świnice Warckie, które mogą wpływać na skuteczność i adekwatność podejmowanych działań. Dotyczy to w szczególności takich zmian: społecznych (np. istotne zmiany demograficzne, migracje, nowe potrzeby mieszkańców), gospodarczych (np. pojawienie się nowych inwestycji, przekształcenia rynku pracy), prawnych (np. wprowadzenie nowych regulacji na poziomie krajowym lub unijnym), przestrzennych (np. nowe formy zagospodarowania terenu), czy politycznych (np. zmiana kierunków rozwoju przyjętych na szczeblu regionalnym lub krajowym).

Poszczególne komórki Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne gminy i inne podmioty zaangażowane w realizację strategii	Zgłoszenie konieczności zmiany zapisów strategii
Wójt Gminy Świnice Warckie	Przedstawienie Radzie Gminy wniosku o dokonanie zmian w strategii
Sekretarz Gminy Świnice Warckie (Koordynator Strategii)	Wydanie opinii o konieczności przeprowadzenia aktualizacji dokumentu
Wójt Gminy Świnice Warckie, Rada Gminy poszczególne komórki Urzędu Gminy	Decyzja o aktualizacji strategii
Rada Gminy	- Podjęcie uchwały w sprawie aktualizacji strategii - Uchwalenie zaktualizowanej strategii – po uprzednio przeprowadzonych konsultacjach społecznych aktualizacji strategii

3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026-2036 stanowi nadrzędny dokument planistyczny, określający główne kierunki rozwoju gminy w czterech kluczowych obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym. Ze względu na szeroki zakres tematyczny strategii, niezbędne jest jej doprecyzowanie i rozwinięcie w dokumentach wykonawczych. Stanowią je obowiązujące lub planowane do opracowania plany i programy sektorowe, zarówno o charakterze obligatoryjnym, jak i dobrowolnym. Do najważniejszych z nich należą m.in.:

- dokumenty planistyczne — studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (plan ogólny gminy), miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- programy ochrony środowiska;
- gminne programy wspierania polityki społecznej.

Przy tworzeniu i aktualizacji dokumentów niższego szczebla rekomenduje się aby:

- Dokumenty wykonawcze były napisane możliwie prostym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie.
- Każdy dokument wykonawczy został poddany konsultacjom społecznym.
- W każdym dokumencie wykonawczym znalazło się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii – zaleca się wykazanie spójności dokumentu z niniejszą strategią.
- Każdy dokument wykonawczy posiadał przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację.

W poniższej tabeli zawarto dokumenty, które obowiązują na terenie Gminy Świnice Warckie wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą strategią.

Tabela 6 Wykaz dokumentów obowiązujących w Gminie Świnice Warckie wraz z oceną aktualności wobec strategii

Nazwa dokumentu	Data przyjęcia/aktualizacji	Uwagi
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świnice Warckie	2010 r.	Obowiązuje do 2026 r. (nie później niż do 30 czerwca 2026 r.) później zostanie zastąpione planem ogólnym
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Świnice Warckie na lata 2022-2027	2022 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Świnice Warckie na lata 2025-2030	2025 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Finansowanie strategii

Realizacja celów określonych w *Strategii Rozwoju Gminy Świnice Warckie na lata 2026-2036* wymaga od władz samorządowych zaangażowanego i świadomego podejścia do pozyskiwania odpowiednich narzędzi, metod oraz źródeł finansowania. Kluczowe jest efektywne wykorzystanie wszystkich dostępnych środków, które pozwolą na sprawne wdrażanie zaplanowanych przedsięwzięć i przybliżą

gminę do osiągnięcia jej długofalowej wizji rozwoju. Wśród potencjalnych źródeł finansowania należy brać pod uwagę między innymi:

- Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy;
- Środki budżetu państwa;
- Środki pochodzące z budżetu województwa łódzkiego,
- Środki funduszy celowych;
- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027;
- Inne środki publiczne,
- Inne środki z budżetu Unii Europejskiej z programów:
 - *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)* – finansowanie projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu.
 - *Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)* – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy, zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
 - *Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG)* – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
 - *Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC)* – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyberbezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
 - *Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 (PTFE)* – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto, do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego mogą zostać wykorzystane środki prywatne.

W latach 2019-2023 wydatki majątkowe inwestycyjne Gminy Świnice Warckie wyniosły łącznie 25,2 mln zł, czyli średnio 5,0 mln zł na rok. Biorąc te wyliczenia można oszacować, że w trakcie realizacji niniejszej strategii w okresie 2026-2036 Gmina Świnice Warckie poniesie wydatki inwestycyjne

w wysokości około 55,5 mln zł. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

Tabela 7 Potencjalne źródła finansowania strategii

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
1. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego jako kluczowego potencjału rozwojowego gminy Świnice Warckie	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027	Priorytet FELD.06 Fundusze europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom Priorytet FELD.07 Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.02 Opieka nad dziećmi i równowaga między życiem prywatnym i zawodowym Priorytet FERS.03 Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami Priorytet FERS.04 Spójność społeczna i zdrowie
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.06 Zdrowie Priorytet FENX.07 Kultura
	Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej (i inne Programy Ministerstwa Sportu i Turystyki)	
	Narodowy Fundusz Zdrowia	
	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	
	Programy Ministerstwa Zdrowia	
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	
2. Wzmocnienie lokalnej gospodarki i aktywizacja przedsiębiorczości	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027	Priorytet FELD.01 Fundusze europejskie dla innowacyjnego Łódzkiego Priorytet FELD.07 Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w Łódzkiem Priorytet FELD.08 Fundusze europejskie dla edukacji i kadr w Łódzkiem
	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	Priorytet FENG.01 Wsparcie dla przedsiębiorców Priorytet FENG.02 Środowisko sprzyjające innowacjom
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.01 Umiejętności
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 1. Innowacyjne społeczeństwa
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 1. Współpraca na rzecz inteligentnej Europy Środkowej
3. Kształtowanie wygodnej, funkcjonalnej przestrzeni i rozwijanie infrastruktury	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027	Priorytet FELD.04 Fundusze europejskie dla lepiej połączonych Łódzkiego
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.04 Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności Priorytet FENX.05 Wsparcie sektora transportu z EFRR
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent E „Zielona, inteligentna mobilność” Komponent C „Transformacja cyfrowa”

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 3. Współpraca na rzecz lepiej połączonej Europy Środkowej
	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	
4. Podnoszenie jakości środowiska i adaptacja gminy do zmian klimatu	Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027	Priorytet FELD.02 Fundusze europejskie dla zielonego Łódzkiego
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności Priorytet FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 2. Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 2. Współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi	

Źródło: opracowanie własne.